

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.
4-hasabos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szerda, január 28.

Mai számunk főbb közleményei:

Ertsey Péter szerepe a várpalotai birtokvéteknél.
Csendes bojkott egy tisztii kaszinó ellen.
A székudvari feleséggyilkos épelméjü.
Átadja a város a Spitzer-alapítványt.
Hadnagy és cigányleány szerelme.
Tizenöt napi elzárásra ítélt orvos.
Se ymosy Lajos báró belkutatása.
Márkus Emília és a veje.
Perek a rendbíróságokért.
Vá ópör a tangó miatt.
Tangó a pápa előtt.
Modelt ül a király.
Tarkaságok.

Egy szobor tanácsai.

Arad, január 27.

„Mentől nagyobb anyagi csapások
hárulnak nemzetekre, vagy egyesekre, an-
nál nagyobb erőfeszítésre van szükség
ezek részéről, hogy maguknak újabb ke-
resetforrást biztosítsanak és birtokaik na-
gyobb jövedelmezőségét eszközöljék; ezt
pedig csak vagy újabb hasznos beruhá-
zások létesítése, a régebbi létesítmények
javítása és kiegészítése folytán remél-
hetők.

Normális kezelés és gazdálkodás mel-
lett most már nem segíthetünk többé oly
abnormális és zilált anyagi helyzetünkön.
Rendkívüli eszközökre van szükség, hogy
a rendkívüli szükségletnek megfelelhess-
ünk.“

Ezek a sorok, a melyek minden
betűje a jelennek szóló, erősen ak-
tuális tanács, — negyven esztendő
előtt születtek. A bennük rejlő igaz-
ságot akkor is föl kellene eleveníteni,

ha azok íróját nem idéznék föl a mult-
ból az utókor megbecsülő kegyelete.
Írta ezeket Boros Béni, akkor még
keleti vasuti főmérnök, az arad-csa-
nádi vasutak megteremtője, a kinek
érec-szobra ügyében holnap dönt a
lelkes gyűjtő-bizottság.

A könyvön, a melyben ezek a
hozzánk visszatért bölcsesség megje-
lent, két évszám van. Címe: „Az arad-
körösvölgyi vasut tervezete.“ Atzél
Péter főispán és érdektársainak, mint
a vasut eszméje megpendítőinek man-
dátumára hivatkozva, közli a me-
rész vasuttervet Boros Béni „Aradon
1873. év július havában.“ Az előszó-
ban így ölt formát Boros Béni ra-
jongása, szeretete a nagy ügy iránt:

„... midőn egy más vasut építkezési
ügyeivel majdnem teljesen el lévén foglalva, e
fontos és közhasznu feladat teljesítésére vál-
lalkoztam, ezt leginkább csak azért tettem,
mert hazafias érzésű és lelkes Megbizóim ál-
tal megkezdett uton magam is tölem kitelhe-
tőleg kívántam szűkebb értelemben vett szü-
lőföldem és ezzel szeretett hazám jólétének
előmozdítására törekedni... meg lévén győ-
ződve, hogy ezen mozgalom nemcsak Arad
város és megye, hanem az egész ország jó-
létének, felvirágzásának egyik leghatalma-
sabb emeltyűje.“

A könyv címlapján pedig egy év-
vel későbbi a dátum: 1874. A két év
közé esett a negyven esztendő előtti
krízis, amely abban különbözött a ta-
valyitól, hogy az nagyobb fákat tört
le, de nem volt annyi az érdekeltje
és áldozatja. A krízis magyarázza
meg az ellentétet az előszó lelkes

hangja és azon sorok között, amelye-
ket a közlemény élére tettünk. „Mióta
a főnebbi sorokat írtuk,“ — mondja a
Függetlenben, — „egy év telt el, egy
végzettéljes év, mely pénzügyi ca-
tastrophái által számtalan életrevaló
vállalat keletkezését megakadályozá
és számtalan meglevőnek életét oltá.“

Boros Béni érezte, hogy a számi-
tások közül, a melyekre az arad-kö-
rösvölgyi vasut tervét építette, sok
megdőlt a krízis hullámai alatt. Kor-
mány-segítésre, a pénzügyi körök tá-
mogatására, könnyü részvény-elhe-
lyezésre számítani nem lehetett. És
a legrosszabb idők alatt se vesztette
lelkének energiáját; azokkal a sorok-
kal, a melyekben a válságok utáni
állapot tanúságait foglalta össze, mint-
egy magát is bátorította, de szuggesz-
tiv erővel hatott nemesak az alapí-
tókra, de mindazokra, a kiktől a vasut
terve függött. Az arad-körösvölgyi
vasut, az aradi és csanádi egye-
sült vasutak magva, kezdete — meg-
született.

Most, amikor az utókor hálája, ál-
dozatkézsége együvé hozta az ala-
pot, amelyből Boros Béni éreszobrát
Arad legforgalmasabb téren föl fog-
ják állítani, amikor a szobor meg-
valósítására az első döntés megtörté-
nik, — újra krízis után, nehéz visz-
onyok küzdelmeitől fáradtan, csügged-
ten állunk. És ilyen időkben nemesak
a kegyelet szépségével jelenik meg
az ő emléke, de azzal a buzdító erő-
vel is, amely az ő, hasonló körülmé-
nyek között megírt nagy szavaiból

A hordós kocsi utasai.

Írta: Zsoldos László.

Még alig volt két hete karácsony és az én
négy éves kicsi fiam már valamennyi játékát
tönkretette. A ló talpából kitorpódta a négy
kereket, s hogy el ne hanyódjának, valahogy,
hát egyiket a másik tetejébe belegyümöszködte
a szép kis pirosbojtos kardjának a hüvelyébe,
még pedig oly alaposan, hogy abba ugyan
soha többé be nem lehetett dugni a kardot.
Hasonló vandalizmussal bánt el a piros hu-
száresákójával, nem különben a hordós-kocsi-
val, táncoló matrózzal és a két gyönyörű ké-
peskönyvével is és valóban csak az ő ritka le-
leményességének válik a dicsőségére, hogy
minden egyes darabnak a szakszerű elpuszti-
tására más meg más furfangos változatot tu-
dott kieszelni.

Ezzel azonban a fiatal ur nem érte be,
hanem ráadásul már ezen a második héten
újra nyuzni kezdett, hogy beszéljek a Jézuská-
val, hogy hozzon az eltörtek és elrontottak he-
helyett neki új játékot.

Kijelenttem, hogy okvetlenül beszélek
vele, de, majd csak újra karácsony előtt. A
szeretetreméltó csemete azonban, mintán se-
hogy sem tudott rávenni arra, hogy ez a má-
sik karácsony lehetőleg még aznap, vagy leg-
később a következő napon legyen, épen nem

vágott valami meglegedett arcot a dologhoz
és most már Jézuskának az egyenes mellőzé-
sével egészen leplezetlenül azt követelte tőlem,
hogy mivel ő jövő karácsonyig már borzasztó
őreg lesz, hát legyen oly szives (akarom mon-
dani: „szives“, már ahogy ő ejtette ki a szót)
és hozzam el a számára a kért játékokat min-
den különösebb ceremónia nélkül én magam.

— Azt hiszed, apus, — nevetett csintala-
nul — hogy te talán nem is tudsz játékot
hozni nekem, mint a Jézuska. Oh, csak próbá-
ld meg és majd meglátod, hogy még szeb-
beket is tudsz venni, mint a Jézuska!

Még akkor sem mutattam valami nagy
hajlandóságot a játékvásárra (ép most volt a
házbérnegyed, könyörgők, és már a másik
is mindjárt itt lesz) s ennél fogva a ked-
ves gyermek taktikát változtatva, a szóbeli
obstrukcióból hirtelen átesapott a toporzé-
kolásra.

— Na, — mondom magamban — most
már nincs más mód, mint vagy megveszem
a játékot, vagy pedig olyan mesét mondok
ennek a kis pernahajdernek, hogy táva ma-
rad tőle a szája és nyomban elhallgat. Mint-
hogy pedig a mesemondás határozottan sok-
kal olcsóbb a bevásárlásnál, ezért történt,
hogy dühösen topogó fiaeszkámat fölkapván
az ölembé, titokzatos hangom elkezdtem neki
mesélni.

— Ositt Bocika, aki eltöri a játékjait, arra
ugy megharagszanak, ám egyszer a játékok,
hogy észre sem veszi és egy szép napon mind-
mind-mind megszöknek tőlük.

— Miért, apuska? — kérdezte hirtelen el-
bámulva a gyerek és én, eképen megtörvén a
jeget, most már diadalmasan folytattam neki a
hazudozást.

— Bizony, Bocika, amikor én olyan kicsi
voltam, mint te, hát nekem is hozott ám egy-
szer sok szép játékot a Jézuska. Na, most már
ne szólj közbe, hanem hallgasd végig nyugod-
tan, mit el akarok mondani. Csakhogy akkor
még én is olyan roatópál voltam, mint te és én
is mindenféle rosszaságot követtem el, a sok
szép játékkal. Példának okáért, a hintalo-
vam nem akarta megenni a turót, amit a szá-
jába dugtam, hát kaptam magamat és úgy rá-
vágtam egy pipaszárral a lovacska nyakára,
hogy menten letört szegénynek, a feje és be-
gurult a nagy divány alá. Volt egy huszárom
is, az meg mindig olyan pekesen ült a lován,
hogy hiába kiabáltam ám rá, hogy: „tiszte-
legj!“ — még csak tisztelgésnek akart nekem
a haszontalan. Mit gondolsz, Bocika, mit esi-
náltam a huszárral? Főlkaptam és lehajítottam
a második emeletről az udvarra, úgy, hogy
mindjárt tíz darabba törtött. Allatseregletet is
hozott a Jézuska (te majd jövőre kapsz, fiam,
ha jó lesz), de bizony ezekkel sem fért-ül

felujul; hogy ép az anyagi csapások, a válságok után van szükség arra, hogy az alkotásra született, teremteni, dolgozni tudó emberek új intézményeket hívjanak életre, új befektetések, új vállalkozások történjenek, hogy mindezek erőssé tegyék az országot nemcsak a válságból való teljes föllábbadozásra, de arra is, hogy a később visszatérő nehéz időket aggodalmak nélkül élje át.

Ertsey Péter szerepe a várpalotai birtokvételnél

— Megállapítás bírói ítélettel. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 2.

Ismeretes Ertsey Péter, volt országgyűlési képviselőnek birtok közvetítési ügye, amelyről a lapok azt írták, hogy a képviselő a várpalotai Brediceanu-féle birtok eladásával százötvenezer korona hasznot szerzett és így megszegte az összeférhetlenségi törvényt. Ertsey kénytelen volt lemondani mandátumáról Tisza István gróf miniszterelnök közbelépésére.

Az ügy ma egy pör tárgyalása kapcsán felelevenítésre jutott. Polgár Gyula budapesti ügynök keresetet indított Ertsey ellen a budapesti kir. törvényszéknél tizenötezer korona és járulékaik iránt, melyben előadta, hogy Ertseyt a várpalotai birtokvétel alkalmával bemutatta egy Weisz I. Jenő nevű embernek, ki közreműködött a birtokvétel lebonyolításában. A törvényszék ma hozta meg az ügyben végzését, mely Ertseyre nézve a kereset egész terjedelmében elmarasztaló volt.

Tekintettel arra, — mondja a bíróság ítéletének indoklásában — hogy Ertsey Péter a pörbeli védekezést a viszonzásirratnál abbahagyta, valóban kellett venni a felperes által a keresetben, a válaszirratban, a mellékletekben, de különösen a kérdőpontokban tett tényállítását s így a bizonyítást sikerültnek kellett elfogadni. Ennek alapján tényként kellett megállapítani, hogy a felperes hozta össze

Ertsey Pétert Weisz I. Jenő ügynökkel és hogy megállapodott felperessel abban, hogy minden, a Weisz I. Jenő és Ertsey Péter által közvetített üzletekből felperesnek az elérendő keresményből részesedése lesz. Mivel az iratokhoz csatolt levél szerint az érmistyeyi közalapítványi birtok eladásának közvetítésénél is Ertsey Péter a számára kikötött jutalék egy harmadát biztosította Polgár Gyulának, ez az egyharmadrész pedig negyvenezer korona volt, jogosnak kellett tehát Polgár Gyulának azt a kereseti igényét tekinteni, hogy a várpalotai birtok eladása körüli közbenjárásért az Ertsey Péter által megkeresett legalább százötvenezer korona díjból felperes tizenötezer koronát kapjon.

Solymossy Lajos báró beiktatása.

— Az arad-békési evangélikus egyházmegye ünnepe. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 27.

Az arad-békési ágostai evangélikus egyházmegye felügyelői méltóságába az aradi Luther-téri templomban ma délelőtt iktatták be Solymossy Lajos báró országgyűlési képviselő, aradmegyei földbirtokost. Az ünnepi közgyűlés tagjai lelkes ünnepléssel fogadták az egyházmegye új világi vezetőjét, aki emelkedett hangú székfoglalójában tett tanuságot arról, hogy benne az egyházmegye kiváló és áldozatkész patrónust talált.

Az ünnepségen az egyházmegye egyes községeinek képviselőin kívül ott volt Vargass Lajos polgármesterrel az élén a város számos előkelősége, az aradi egyházak képviselői, a római katonikus egyház részéről Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök és Monnay Ferenc dr. plébános, a reformatus egyház képviselőiben Fabian Lajos dr. kuriai bíró, törvényszéki elnök egyházi főgondnok és Csécsi Imre lelkész, az izraelita hitközségtől Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő, hitközségi elnök és Vagvölgyi Lajos dr. főrabbi. Az aradi evangélikus egyházközség tagjai közül jelen voltak Institoris Kálmán kir. tanácsos, felügyelő, Fabry Sándor dr. és Purgly László felügyelő-helyettesek, Réthy Viktor gondnok

valamint az egyháztanács tagjai csaknem kivétel nélkül és a hívek rendkívül nagy számban.

Az ünnepély délelőtt tíz órakor istentisztelettel kezdődött, melynek befejeztével Institoris Kálmán, mint az egyházmegye legidősebb felügyelője, foglalta el az elnöki széket és ismertette az egyházmegyei szavazás eredményét, mely szerint valamennyi szavazatot Solymossy Lajos báró országgyűlési képviselő kapta. Csepregi György esperes intézet ezután beszédet a megválasztotthoz és azt hangsúlyozta, hogy isteni rendeltetést lát a választás ilyen imponánsan egyöntetű bizalmában.

A hívek lelkes éljenése közepette váltotta fel Solymossy Lajos báró a korelnököt az elnöki székből és az eskü letétele után megtartotta nagyhatású és magasan szárnyaló székfoglaló beszédét.

— Mindeddig — mondotta — élt bennem az érzés, hogy kötelességem egyházam javára dolgozni, de a mai napon új életbe lépek, ma életfeladatomra vált a vallásos érzelmek magamban fejleszteni és azt terjeszteni mindenfelé. Mert vallásos kötelességünk, hogy a nálunk gyengébb, a nálunk műveletlenebbek lelkében szilárdítsuk az Istenbe vetett hitet, különösen ma, midőn különböző osztályokban valóságos áramlat indult meg, hogy a műveletlenek lelkében kifejtett romboló munkájuk révén elégtessék ki saját, önző törekvéseiket. Különösen sajnálatos elszaporodását észleljük az ilvénemű sajtótermékeknek. Ezért legfontosabbnak tartom a néplelek vallásosságát nevelni; mert az termőtalaj, hol olyan növény virul, amilyen magot szórtak el. Kéri is az egyházmegye minden tagját, különösen tanítóit: támogassák őt munkájában. (Eljénzés).

Megemlékezett ezután az 1848. évi huszadik törvényoikk végrehajtásáról. E törvény szellemében benne van, hogy az állam segítő támasza az egyházaknak. Bár az államot tekintetben nem érheti szemrehányás, de ő is, mint egyházfelügyelő és mint jelenlegi országgyűlési képviselő, oda fog hatni, hogy az eddigi segélyek helyett állandó dotáció jusson az egyházmegye részére. Kéri Istent, nyújtson erőt új hivatása betöltésére és a híveket hogy vele karöltve és vállaltva dolgozzanak minnyájuk üdvére és méltóan Isten áldására!

A vallásos szellemtől áthatott székfoglaló után Fabry Sándor dr. Acsev. vezérigazgató tolmácsolta a hívek ragaszkodását. Udyözölte új méltóságában a felügyelőt és meleg szavakkal fejezte ki kívánságát, hogy Isten friss erőt, egészséget adjon új feladata elvégzéséhez, munkáereje fogytan sohase legyen és egyháza benne mint eddig is úgy ezután is igaz patronusát lelje.

meg sokáig, mert, mondom, egy olyan rontópál voltam, mint te, Bocikám. A tigris, az oroszlán, a medve, zebra, zsiráf, teve, elefánt, róka, farkas, szarvas meg a majom, meg sem moccant, amikor fölállítottam őket a zöld fácskák közé az asztalra és rájuk parancsoltam, hogy most bögjenek, mert a nagy állatkertben is mindég bögnek a Városligetben. Beszélhettem én nekik akár estig is, nem használt semmit; egyik semmirekélő állat sem adott volna aranyért sem egy hangot sem. Utoljára is, hogy igazi legyen az állatkertem, én nyújtogattam a nyakamat, mint a zsiráf, én kunkorítottam görbére az ujjam az orrom alá, mint az elefánt, én toltam ki puposra a hátamat, mint a teve, s én magam kezdtem el bömbölni, visitani, vonítani helyettük. Egyszer aztán a sok ordítástól úgy belerekedtem, hogy a doktor bácsi fagygyus zsebkezdőt köttetett a nyakamra s mivel most már nem bírtam többet kiabálni, hát kaptam magamat, lesöpörtem a földre az egész állatseregletet és addig táncoltam rajta, amíg csak valamennyi darabja össze nem tört a lábam alatt.

Estére azután, mert a torkom is megfájdult, forróságom lett és ahogy így fekszem a sötétben az ágyon, hát egyszer csak látom ám, hogy sorra jönnek oda az ágyamhoz az én össze-vissza rongált játékaim. Jött a hintalovam; a letört feje rá volt ragasztva a nyakára, de visszajáról, úgy, hogy nem előre nézett, hanem hátrafelé. Utána jött a huszár, tíz darabban, aztán következett a tigris, oroszlán meg az egész állatsereglet és amikor már

mindnyájan együtt voltak, akkor egyszerre az egész társaság el kezdett táncolni a paplanomon.

— Ne táncoljatok a paplanomon! — kiáltottam rájuk ijedten —, hisz' a paplan alatt ott van a gyomrom, a derekam, a lábam és fáj, ahogy ugráltok rajta!

De az eltört játékok csak nem hallgattak a szavamra és annál dühösebben kalamajkáltak rajtam!

— Hadd fájjon! — kurjantott mérgesen a huszár. — Csak azért is táncolunk rajtad!

— Azt hiszed — ugrált rajtam a széttört tagjaival, nagyokat bömbölve (igen, igen, Bocikám, most egyszerre valamennyi állatnak megjött a hangja) az oroszlán meg a medve, meg a tigris, meg mind valamennyi, — azt hiszed te, hogy minékünk nem fáj amikor te táncolnál rajtunk? Azt hiszed, hogy nem fáj? (Ugrás.) Nem fáj? (Ujra meg újra sok ugrás.)

— Jajj, jajj — nyögtem kinomban a paplan alatt (mivel a táncokkal ugyancsak meggyomroztak) és ki tudja, még meddig nem nyögtem volna, ha a tíz darabra összetört huszár most egyszerre csak ide nem ugrott volna tudod Bocikám, az orrom hegyére és magára emelvén kezében a kardot, harsányan azt nem kiáltja a többiek felé:

— Állj! Elég a táncból! Jól meggyomroztuk az ifiurat! Boszut álltunk rajta! Most üljünk föl valamennyien a hordós kocsira (igaz, Bocika, egy ép olyan hordós kocsit állt az

ágyam előtt, mint a tied) és utazzunk vissza mindnyájan a Jézuskához és mondjuk meg neki, hogy többé sohase megyünk játékaik olyan gyerekekhez, akik bántanak minket!

Szólt, ügyesen leugrott az orromról a hordós kocsit mellé, utána a hintaló meg az egész állatsereglet egymásután felkapaszkodott a kocsira, s aztán:

— Indulj! — vezényelt a huszár és a következő pillanatban a hordós kocsit meg a hintaló, meg a többi állatok is mind-mind úgy eltűntek a huszárral együtt, mintha a föld nyelte volna el őket. Én sirva kiáltottam utánuk, hogy ne menjenek el, maradjanak nálam, nem fogom bántani többé őket, de a boszuálló szép játékok vissza sem néztek rám és eltűntek a szemem elől örökre. Hát azért nem szabad bántani és elrontani a játékaidat, Bocika, mert ha bántod és rontod őket, hát egyszer csak majd te is azon veszed észre magadat, hogy — upré — mind fölkerelkednek a hordós kocsira és itthagynak téged faképnél.

Már befejeztem a mesét, de az én kis fiam még mindig megilletődve, tátott szájjal bámszékodott a rettentő eseményeken. És pedig, mi-alatt csöndesen lovagoltattam a gyermeket a térdemen, elmélázva néztem a levegőbe a boszuálló játékok után, amelyek, ha ügyetlenül bántunk velük, gyermekkorunkban is, de, később is, — mint megannyi csalfa remény meg illúzió — óh, hányszor, de hányszor cserben hagynak bennünket és örökre eltűnnek előlünk az élet nagy hordós kocsiján.

Az őszinte szeretettelmácsolószavak után Solymossy Lajos báró meghatva mondott köszönetet. A rendkívüli közgyűlés végül két megüresedett tisztség tárgyában tartotta meg a választást. Az egyházi törvényszék tagjául Purgly Lászlót, egy bizottsági helyre Korossy Lászlót választották meg. Ezzel a templomi ünnepség véget ért.

A közgyűlés után az egyházi és világi képviselők Frint Lajos lelkes lakásán tisztelegtek Solymossy Lajos báró előtt. Délben az összes kiküldöttek és számos előkelőség részvételével a Központi-szállodában az új egyházmegyei felügyelő tiszteletére bankett volt.

Jangó a pápa előtt

(Nem tiltja a Vatikán.)

Távirati tudósítás.

Róma, január 27.

Néhány hét óta nap-nap után fölbukkant a világsajtóban egy-egy oly hír, a mely arról szól, hogy egyik-másik katolikus főpap megtiltotta híveinek a tangó táncolását. Franciaországban már térképek készitettek, a melyen megjelölték azokat a városokat, a hol már súlyos egyházi fenyegetéssel tiltották a merész új táncot. A tilalom a legtöbb helyen csak föltételes volt: a végső szót a pápának, illetve a Vatikán ama méltóságainak kellett kimondaniok, a kik az ilyen és ehhez hasonló kérdésekben dönteni szoktak. Most azután számot adhatunk arról, hogy X. Pius pápa nem helyezkedett az abszolút elítélés álláspontjára a tangóval szemben és római helynöke, Pompili biboros ehhez mértén szintén csak föltételesen tiltotta meg Róma katolikusainak a tangó örömeit.

A biboros helynök a minap fölhívást intézett a római hívekhez és figyelmeztette őket, hogy legyenek óvatosak bizonyos tengerentúlról jött táncokkal szemközt, amelyek sértik a szemérmét. Ennek a fölhívásnak az volt az eredménye, hogy számos római tangó-társaság azonnal feloszlott. Azonban arra is lépést tettek a kedves multságukban megzavart emberek, hogy értesülést szerezzenek róla, végleges volt-e a Vatikán döntése a tangó illetően. Együttal keresni akarták a módot, miképen lehetne az új táncot összhangba hozni a keresztényi erkölcsi parancsaival.

Az új tánc legfanatikusabb hívei közé tartozott több olyan kiváló római arisztokrata család, amely hűségesen ragaszkodik a pápához és amely családoknak a tagjai különböző egyházi címek és méltóságok viselői. Ezek közül többen egyenesen a pápához fordultak és megkérték, hogy egész pontosan közölje velük gondolatát a tangóval kapcsolatban. Sőt azt is mesélték, hogy egy fiatal római herceg be is mutatta a merész táncot X. Pius pápa előtt, hogy személyesen győződjék meg róla, van-e abban üldözni való. Valóság, hogy a kérdéses herceg a hugával csakugyan eltáncolta a tangót a pápa titkárja előtt. Ezután a pápa jelenlétében tanácskozás volt a tárgyról és ekkor X. Pius pápa kijelentette, hogy a tilalom a tangónak csak azt a fajtáját éri, amelyet bizonyos alacsonyabb körökben táncolnak. De ugyanez a tilalom érvényes valamennyi erkölcs-telen táncra is. Más szóval a pápa nem ítéli el mindazt a táncot, amelyet tangó néven táncolnak s amelynek az uri szalonokban divatos formája merőben különbözik az orfeumokból ismert izgató és csakugyan durva produkciótól.

A pápa a tangóról való tárgyalás közben azt a kérdést intézte a fiatal herceghez, hogy az argentinai tánc helyett miért nem táncolják a velencei furlana nevű táncot, a mely van olyan szép, és szemetgyönyörködtető mint a tangó. Beavatottak azt is beszélik, hogy a Va-

tikánnak az üldözött tánc ellen azért is van kifogása, mert a táncnak már a neve is érzéki vonatkozása. A tangó ugyanis latin szó és annyit jelent: érintem. Szó van arról is, hogy a tangónak e nevét meg kell majd változtatni. Egy római előkelő táncos, Pichetti hivatalos értesítést kapott, hogy az általa fentartott táncokurzusokat nem éri a tilalom abban az esetben, ha a tangó helyett teatáncnak nevezi el a termeiben tartott közös táncleckéket.

Ezeknek a Vatikánból eredő felvilágosításoknak a nyomán most már nyugodtan táncolják egész Olaszországban, de egyebütt is a tangót, kihagyásával egy és más tulságosan merész figurának. Az egyházi parancs értelmében most már a tangót nem tangó, hanem, hanem danzon néven nevezik el az olaszok. A tánc maga körülbelül ugyanaz marad, a mi volt, de ezzel az ártatlan elnevezéssel most már mindenütt nyugodtan befogadhatják.

Perek a rendbirságokért.

— Az ellenzéki képviselők akciója. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 27.

A képviselőházból kitiltott és rendbirságokkal sújtott ellenzéki képviselők — mint egy estilap írja — közjogi vonatkozású pörre készülnek. A mentelmi bizottság által kirótt rendbirságok már mintegy ötvenezer koronára rugnak. Az ellenzék ezeket a birságpénzek kirovását jogtalannak tartja, mert a képviselői napidijakat törvény állapítja meg és a törvényben foglalt intézkedéseket a házszabály le nem ronthatja és nem helyezkedhetik a törvény fölé.

Az üttörő Barabás Béla. Az első keresetet ő fogja beadni. Barabás az állampénztárt pörli s provokálni akarja a bíróság döntését, hogy van-e joga a Ház elnökségének egy vitás és keletkezésében törvénytelennek tartott házszabály alapján a törvényesen megállapított napidijak egy részét visszatartani. Barabás álláspontjához csatlakozik Ráth Endre. Ráth azonban nem az államkincstár, hanem a Ház elnöke ellen fogja beadni a keresetet. És pedig azért az elnök ellen, mert a költségvetésileg megszavazott napidijak visszatartásáért tisztán az elnökség a felelős, melynek kötelessége volna a napidijakat csonkítatlanul és teljes összegükben utalványozni.

— Az én felfogásom szerint — ugymond Ráth Endre — a bíróságnak meg kell állapítania, hogy e rendbirságok levonása jogtalan. Mert a képviselők napidija törvénybe van megállapítva. A képviselőház évről-évre megszavazza a törvényhozók fizetését. Az államkincstár eleget tett kötelességének, mikor a megszavazott költségvetés alapján utalványozza a napidijakat. Az elnökség egy időközben hozott házszabály alapján a törvény világos intézkedésével ellenkezően levonja ezeket a rendbirságokat. Ehhez nincs joga, mert a házszabály nem prejudikál a törvénynek, és mert ezt az intézkedést úgy viszik keresztül, hogy harmadik személyek törvényesen szerzett jogait is érintik. A rendbirságok levonása ugyanis megelőzi még a hitelezők által vezetett letiltásokat is.

Barabás Béla, Ráth Endre a járásbíró előtt, Zlinszky István pedig a törvényszéknél indítja meg a pört, mert az ő napidijaiból levont rendbirságok összege meghaladja az ezer koronát.

Törvényjavaslat az ujjoncjutalékról.

Budapestről jelentik: Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma este hét órakor Khuen-Héderváry Károly gróf elnöke alatt értekezletet tartott, a melyen a kabinet tagjai közül is többen megjelentek. Az értekezlet tárgya a közös haderő fentartására szükséges ujjoncjutaléknak és a honvédség fentartására szükséges ujjoncjutaléknak megállapítására vonatkozó törvényjavaslat volt, amelyet Simon Elemér előadó ismertetése után vita nélkül elfogadtak. Ugyancsak vita nélkül fogadta el az értekezlet a honvédség kiegészítéséről és az ujjoncjutalékról szóló másik két törvényjavaslatot is, melyek a képviselőház holnapi ülésének napirendjére vannak kitűzve.

Nem megy az ellenzék a Házba.

Az ellenzéki pártok mai értekezletükön elhatározták, hogy a Ház holnapi ülésén nem vesznek részt. A pártértekezlet elé ezt az indítványt Justh Gyula terjesztette. Hosszabb vita fejlődött ki, melynek főszónoka Apponyi Albert gróf volt, aki kijelentette, hogy a véderőjavaslat merénylet a nemzet teherképességei és jogos követeléseinek ellen. Ennek ellenére indítványozta, hogy a parlament ülésén részt ne vegyenek. A pártvezérek így határoztak, mivel szerintük, ha el is tekintenek az elnök önkényeskedésére a mentelmi bizottság drákói szigora és statáriális eljárásáról, miután husz ellenzéki képviselő, köztük a pártok vezetői, az üléstől ki vannak zárva, az ellenzék nem kezdhet a véderőjavaslat ellen oly harcot, mellyel a munkapárt működését meggátolhatná. A munkapárt működése, szerintük eddig mindenben, a sajtójavaslaton terbe vett módosítási indítványok meggátolásában is csak azt célozta, hogy a katonai javaslatokat sans frase megszavazhassa. Az értekezlet azon álláspontot tette egyhangulag magáévá, hogy az üléseken részt nem vesz, hanem ezzel a deklarációval fejezi ki a véderőjavaslat elleni tiltakozását.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Vakok Aradi Telepének a karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából nemesszivű emberbarátok a következő adományokat juttatták: Dengenfelder Józsefné 6 korona 10 fillér, Edelmüller Ödön Magyarad u. p. Arad 5 korona, Jantó Mihályné 5 korona, Varga József 5 korona, Ernyei Gyula 3 korona 20 fillér, Kebely Ignác 3 korona, Lócs Rezsóné 3 korona, Mayer Dániel 3 korona, Bodnár János 2 korona, Dániel Kálmán 2 korona, Dein Paula 2 korona, Fischer Testvérek 2 korona, Geszler Konrad 2 korona, Gottlieb Adolf 2 korona, Höhr Frigyes 2 korona, Kariuy Jenő 2 korona, Kotzander Ignác 2 korona, Kovács Soma és Társa 2 korona, Krausz Mór 2 korona, gróf Münster Ernőné 2 korona, Pollák Arnold 2 korona, Rózsa Mátyás 2 korona, Ruis Pálné 2 korona, Szántay Lajos 2 korona, Szász György 2 korona, Tóth Lajos 2 korona, Vandraosek Ignác 2 korona, Mihálykóvics György 1 korona 40 fillér, Borbély Ferenc 1 korona, Buday Nándor 1 korona, Czeiler Gizella 1 korona, Domány József 1 korona, Ferch Ödön 1 korona, Hetessy István 1 korona, Kutny László 1 korona, Medveczky W. Lajos 1 korona, Polgár Mór 1 korona, Podlup János Mikos Kelemen-u. 44. sz. 1 korona, Rudas Samu 1 korona, Rubeneszku Augustza 1 korona, Szathmáry Béla dr. 1 korona, Szántó Gyula 1 korona, Sopronyi Antal 1 korona, Velcsov Géza dr. 1 korona, Pavletti János 1 korona, N. N. 1 korona, N. N. 1 korona, (aláírásuk olvashatatlan), Kohot Anna 60 fillér, Portörő György 50 fillér, Müncz J. 2 darab gyermeksapkát, Stefu György 5 kgr. tarhonya és cukorka, Birkenheuer Miklós cukorkát. A vakokat gyámoltó országos egyesület ezton mond köszönetet az adományokért.

(*) Az Aradvidéki méhészegyesület február hó 1-én, vasárnap d. u. 3 órakor tartja rendez évi közgyűlését az Ujtelepi községi elemi fiiskolában. Az egyesület összes tagjait, valamint az érdeklődőket a közgyűlésen való megjelenésre kéri az elnökség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Fegyházra ítélték

az automobilos kivándorlási ügynököket

(Maris Zakariás és társainak büntetése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 27.

Az aradi törvényszék ma folytatta Lehmann Viktor törvényszéki bíró vezetésével Maris Zakariás és társainak büntetését. A tanúk kiballgatása után Maris Zakariás töredelmesen bevallotta, hogy a kivándorlásra való csábítást azért követte el, mert tönkrementje után nem volt képes más úton családjáról gondoskodni és váltófizetési kötelezettségeinek eleget tenni. Ezután Fikler Károly ügyész vád- és Örfi Gyula dr. és Német János dr. védőbeszédei után a bírák ítélethozatalra vonták vissza.

Lehmann Viktor főtárgyalási elnök délután öt órakor hirdette ki az ítéletet, amely szerint vádlottakat egy rendbeli kivándorlásra való csábításban bűnösnek mondja ki és Maris Zakariást két és fél évi fegyházra, behajthatatlanság esetén további három hónapi fegyházra átváltoztatható kétezer korona fő és ezer korona mellékbüntetésre ítélte. A többi vádlottak közül Maris Zakariásné két hónapi fegyházra és kétszáz korona pénzbüntetésre, Baja Jánost hat havi fegyházra és ezer koronára, Ángyán Flórárt és Patruban Andrást egy havi fegyházra és száz koronára ítélte. A törvényszék enyhítő körülménynek vette a töredelmes vallomást, ezzel szemben súlyosbító körülménynek Marisnál, hogy visszaeső bűnös, valamint úgy nála, mint a többieké, hogy katonakötelezetteket csábítottak kivándorlásra. Az ügyész valamennyi büntetés súlyosbítása iránt, Örfi dr. Maris Zakariás büntetésének enyhítése iránt felebbezett. Maris Zakariást továbbra is fogva tartják, míg a többi vádlottat szabadon bocsátották, miután a törvényszék a vizsgálati fogsággal egy szabadságvesztési, mint pénzbüntetésüket lerövidítettnek jelentette ki.

§ Bűnügy egy házaladásból. Klósz József győri kereskedőnek Wolkmann Ignác ujaradi kereskedővel közös fakeskedése volt Ujaradon. Két év előtt Klósz rábeszélte Wolkmant, hogy közös üzletüket és Wolkmann ujaradi házáat adják el Engel Mórnak. Klósz azal bízta a társát, hogy a vételárból neki tisztán 40,000 koronája marad, az elszámolásakor azonban kiderült, hogy különböző levonások után Wolkmannak mindössze 6000 koronája maradt. A fakeskedő ekkor csalás bűntette miatt feljelentette volt társát, de Klósz ügyében most a törvényszék Kell József dr. védő kérelmére megszüntető határozatot hozott.

§ Felmentés hamis tanulás vádjától. Kodreán János dr. kisjenői ügyvéd és bátyja Kodreán Demeter ellen súlyos testisértés miatt feljelentést tett Murg János kisjenői gazda. A feljelentés szerint Kodreán és bátyja Murgot annak házában elverte. A járásbírói tárgyaláson Argyelán György és Serbán Demeter tanúk, továbbá Balázs Demeterné vallották, hogy Kodreának nem bántották Murgot, sőt az bántotta a két fivért. A három tanuvallomással szemben azonban több tanu vallotta, hogy Kodreának igenis bántalmazták a feljelentőt, úgy, hogy a két testvért egyenként 100—100 korona pénzbüntetésre ítélte a bíróság, Argyelán, Serbán és Balázs Demeterné ellen pedig hamis tanulás miatt indult meg az eljárás. Az aradi törvényszék ma tárgyalta az ügyet. A három vádlott most is erősítette, hogy igazat vallottak, Kodreának nem bántalmazták Murgot. Miután több tanu is megerősítette vallomását, a bíróság Crisán György dr. hatásos védőbeszéde után mindhárom vádlottat felmentette.

§ A szobaur joga. Kabai Sándor aradi építési rajzoló hosszabb ideig Pál Sándornéól bérelt hónapos szobát. A múlt évben Pálné elutazott Aradról s ezt az alkalmat felhasználva Kabai egy *Institoris* Sándor nevű barátját szállásolta be szobájába, maga pedig egy kulccsal felnyitva a háziasszony bezárt lakását, annak egyik szobájában halt több mint egy hétig. Pálné rokonai tudomást szerezve a dologról, megtiltották Kabainak ezt, de a szobaur még két nap használta távollevő szállásadójának lakását. Magánlaksértés miatt feljelentést tett Pálné ellene s az aradi törvényszék ma el is ítélte Kabait három napi fegyházra.

Csendes bojkott egy tiszti kaszinó ellen.

(A kegyelmes ur és a szoknyák.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 27.

Ez a budapesti riport *Terstyánszky* hadtestparancsnok ur óméltóságán keresztül annyira összefügg Párisal, a divat metropolisával, hogy mindjárt párisi idézettel kezdetük, a *Matin* kis cikkével, amely ma érkezett és amely így hangzik:

Budapest hadtestparancsnoka merészebb, mint a püspökök és nem elégszik meg — a *Frankfurter Zeitung* szerint — azzal, hogy alantaisi szórakozását rendszabályozza: öltözködési törvényeket ad ki a tisztok feleségei számára. Előbb megtiltotta nekik, hogy az utcán karonfogva menjenek férjükkal, most pedig arra kényszeríti őket, hogy a katonai kaszinók báljain „mondjanak le az ultra-modern toalettek túlzásairól, amilyen például a hasított szoknya.” Mondanunk sem kell, hogy ez a rendelet nagy felindulást kelt Budapest társadalmában. Ezek a hölgyek most a legkényesebb lelkiismereti probléma elé kerültek: vagy meg kell fosztaniok magukat attól az örömtől, hogy a legújabb divat szerint öltözködjek, vagy férjük avancementjét veszélyeztetik.

Illik is, hogy Paris foglalkozzék a general commandant ural, mert *Terstyánszky* Párisal áll hadilábon, a kacér, nevetlen, könnyed nővel, aki az idén hasított szoknyákat parancsolt rá alattvalóira és ez a harc — bár a hadtestparancsnok ur statagémáját az ő állásának sulya is aránytalanul erősíti — nem végződhet diadallal. Az első hadimozdulatok ellen a budapesti katonatisztek feleségei már meg is tették a maguk ellenintézkedéseit, a farsangi harc teljes erővel kitört és az egyszer nem is olyan könnyed, nem is olyan pillangószárnyu, amilyenek a farsangi harcok lenni szoktak. A hadtestparancsnok ur szoknya-rendeletének volt egy passzusa, amely nem is került nyilvánosságra és ez a passzus ép olyan szigorú, mint a többi.

— A katonatisztek gondoskodjanak róla, hogy a női tisztesség katonatiszti fölfogásának megfelelően öltözzenek azok a hölgyek, akiket a tiszti kaszinóban vendégül látnak.

Ez a keményhangú és iuresa kitétel ép olyan megütöztetést keltett a hölgyvilágban, mint a többi és a nagy recenzusnak az a vége, hogy a tiszti kaszinót csendes bojkott alá helyezték. A tiszti kaszinóban a vendégek meghívásának az a technikája, hogy aki a vendéget meg akarja hívni, előbb bejelenti a vigalmi bizottságnak, amely aztán dönt a meghívásról. Utóbbi időkben ezek a meghívások a minimumra csökkentek. *Terstyánszky* hadtestparancsnok könyörtelen rendeletei pedig mindenkit elriasztottak. A hölgyek duzzogva visszavonulnak.

Egy magasabbrangu katonatiszt felesége röviden, katonásan megmondta a hölgyek véleményét:

— Nem engedjük divat dolgában kommandiroztatni magunkat. A divat a mi dolgunk. A divatot Páris, vagy Budapest, de semmiesetre sem a kegyelmes ur diktálja. Szeretjük a hasított szoknyát, punktum. És mi nem is váltogathatjuk a toalettünket csak úgy márról-holnapra, nem igen telik. De főképp: nem akarjuk. A tábornok urak feleségei tehetik, talán mulatnának egymással a kaszinóban, mi nem zavarjuk őket. A fiatalok egyszerűen otthon fognak táncolni. Legalább vidám lesz az otthonuk.

Igy a szép asszony. És mert a katonatisztek feleségei mind így a tiszti kaszinó farsangja ebben a nagy hidegben egy kicsit befagyott. A dámákat, akik vidamak, sikkesek, fesztelenek akarnak lenni, a zordon szemöldökű kegyelmes ur számüzte, hát nincs vigalom, csak vigalmi bizottság. A harcnak csak egy vége lehet: ha a tábornok ur meghátrál, ami nem is lenne olyan diestelen vereség. A tábornok ur az életnek azzal a nagy stratégiai tételével mentegethetné magát: amit asszony akar...

Hadnagy és cigányleány szerelme.

Tisztikar a meggyilkolt primás temetésén.

Távírti tudósítás.

Pétervár, január 27.

Jelentettük a minap azt a borzalmas tragédiát, amelyet a fiatal *Kolzakov* hadnagy okozott. Az előkelő családból való katonatiszt szerelmes lett egy öreg muzsikus cigánynak, *Stepanov*nak a leányába. A minap a fiatal hadnagy ismét ellátogatott abba a kávéházba, ahol *Stepanov* handája muzsikált és ott megpillantotta a szép cigányleányt. Kissé mámoros volt és meg akarta ölelni a leányt. Az öreg cigány természetesen megátolta ezt a féktelenkedést, mire a hadnagy elővette revolverét és agyonlőtte *Stepanov*ot. A primásnak segítségére sietett a fia: azon is halálos sebet ütött a golyó.

Ma volt *Stepanov* temetése. Végtelenül érdekes és megható volt az a végső tisztesség, a mellyel az orosz főváros lakossága adózott a népszerű muzsikusnak. A koporsót rengeteg virág és koszoru borította, közötté az a hatalmas és gyönyörű koszoru, a melyet a gyilkos hadnagy apja, *Kolzakov* generális küldött. Ugyancsak a tábornok, valamint idősebbik fia, a ki szintén tüzértiszt, vitte néhány gyászoló cigány társaságában a primás koporsóját. Pétervár valamennyi cigány muzsikusa részt vett a temetésen és csendes ünneplésben részesítette a tábornokot és fiát. Több ezer ember kísérté a koporsót a temetőbe: ott volt számos előkelő katonatiszt is a gyülekezésben.

A fiatal cigányleány, *Stepanov* Szasa, a ki szintén megsebesült, tul van a veszedelmen, azonban elborult az elméje és elveszítette a beszédképességét is. *Kolzakov* tábornok tegnap fia kíséretében meglátogatta a szerencsétlen leányt. A mikor a generális megállapította, hogy a leány nem tud beszélni, sirva fakadt és sokáig könyezett a beteg ágyánál. A mikor eltávozott a kórházból, kijelentette, hogy erkölcsi kötelessége szerint egész jövőendő életét a szegény árva leánynak fogja szentelni, a kivel úgy fog bánni, mint a saját gyermekével.

A tragédia mélyeséges hatást keltett egész Pétervárott, de különösen a tisztikar tagjai között. Súlyosan elítélik *Kolzakov* hadnagy gyűlöletes és utálatos eljárását. Viszont az öreg generális nemes és megható eljárása nagy rokonzást és meglepődést keltett mindenfelé.

Atadja a város a Spitzer-alapítványt.

— A belügyminiszter döntése a vármegyei kórház javára. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 27.

Aradvármegye új közkórházának építése az Arad városhoz ma érkezett belügyminiszteri leirattal a legsúlyosabb és legkomplikáltabb problémától szabadult meg. A miniszter megengedi — és ezt az engedélyt igen érdekesen okolja meg, hogy a város a kezelésében lévő Spitzer Ignác alapítvány egész vagyonát átadja a vármegyének, hogy ez a kórházépítésre azt felhasználhassa olyképen, hogy az alapítványon járó kötelezettségeknek a vármegye mindenben megfeleljen.

Az egész város közönsége nagy érdeklődéssel tekintett a miniszter döntése elé, amely az 1912. év november 12-ikén tartott közgyűlési határozat megerősítése. Ebben mondotta ki egyhangú névszerű szavazással a közgyűlés, hogy ingyen telket ad az elodázhatatlan kórházépítésre és a Spitzer-alapítványt is átengedi a vármegye közönségének. Ezt a határozatot Tedeschi Viktor meglebbzte és másfél esztendőig kellett várnia a város közönségének, míg a miniszter végre kimondotta a döntőszót és a város, valamint a vármegye közönségének égető közegészségügyi mizériáinak gyökeres javítását tartva szem előtt, lehetővé tette most már a gyors cselekvést.

A múlt év 1913. december 5-ikén kelt rendelettel — írja a miniszter — jóváhagytam azt a közgyűlési határozatot, amellyel a város kimondotta, hogy Arad város közönsége által emelendő új kórház céljaira öt katasztrális hold területet díjtalanul enged át és hogy ezenkívül négy katasztrális holdat és 437 négyzetöl területet ajándékoz a kórház céljaira. Ebből az alkalomból felülbíráltam az 1912. év november 13-án tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésben hozott véghatározatnak azt a részét is, amellyel az Aradvármegye közönsége által építendő kórház céljaira a város kezelésében álló néhai

Spitzer Ignác-féle kórházi alapítvány tőkéjének átengedését kimondta.

Tekintettel arra, hogy a közgyűlési határozatnak az a része, amely a kórház építési költségei fedezésére való felhasználásáról szól, jogi szempontból kifogás alá nem esik, ahhoz a Tedeschi Viktor által beadott felelővétel elutasításával elvileg hozzájárulok.

Mint hogy azonban jelen esetben nemcsak egy alapítványi vagyonnak, hanem helyesebben egy alapítványnak a rendeltetésszerű felhasználás feltételei és az alapítványt terhelő összes kötelezettségek teljesítése mellett való átengedéséről van szó, ez csak oly módon történhetik, ha

az alapítvány kezelése is átengedtetik.

És ennek az alapítványról kiállított alapítólevélben is kifejezésre kell jutnia. Az alapítvány kezelésének Aradvármegye közönségének részére való átadása után a vármegye kötelesege lesz az alapítványi vagyonnak a városi kórház építési költségei fedezésére való felhasználása felől határozni, amivel egyúttal az alapítványi vagyont terhelő járadékok kifizetésének mikénti biztosításáról és fedezéséről is gondoskodni kell.

Elutasítottam a felelővételt, mert a kórház építése nemcsak égetően sürgős és lehetővé válik a megye és a város rendelkezésére álló anyagi erő összefoglalása által, lehetővé válik a

legközelebbi jövőben egy tágas és a mai igényeknek megfelelő kórház építése, de tisztán jogi szempontból elbírálván a kérdést, arra az eredményre kellett jutnom, hogy a város határozata lényegében nem ütközik bele néhai Spitzer Ignác végakarataiba. A határozat perfectiójának feltétele ugyanis az a körülmény, hogy az életjáradékosok az életjáradék kifizetésére kötelezetnek személyében bekövetkezendő cseréhez hozzájáruljanak és akkor ebből a tekintetből néhai Spitzer Ignác végakaratainak lényegén változás nem esett. A közgyűlési határozatból kitűnik, hogy ennek Arad városa és Aradvármegye megfelelnek és ilyképen az örök-hagyó végakarata teljesül.

Mint hogy továbbá az alapító azt akarta alapításával elérni, hogy Aradon, ahol a kórházügy rendezése már régóta egyik leglényegesebb teendője a közigazgatásnak, egy megfelelő kórház mielőbbi létesítésére adjon ösztönzést, ha az alapítványi tőke nem is fog tovább gyümölcsösödni, hanem beépítettik a sürgősen emelendő új közkórházi épületbe, végeredményben szintén nem félretétele az alapító szándékának. Ha az alapító tudta volna, hogy a város csak a vármegyével karöltve tud kórházat építeni, bizonyára ő is készséggel hozzájárult volna, hogy a kórház ügye a város által tervezett módon és igen előnyösen oldassék meg. Hiszen az örök-hagyó kívánsága csupán az volt, hogy a város kezelésébe kerülő alapítványból egy új, a modern kor és tudomány igényeinek és követelményeinek megfelelő diszes és kényelmes kórház építtessék a város díszére. Amely kívánságban tehát egyedül az az elengedhetetlen óhaj, hogy „a város díszére” létesíttessék az új kórház, vagyis tehát nem épen „városi”, hanem mindenesetre „aradi” kórház. Általában végighaladva az ügy minden mozzanatán, egyedül azt lehet a város határozatának kikötési fogyatékoságaként kiemelni, hogy nem kellőleg gondoskodik Spitzer Ignác emlékének alkalmas megörökítéséről.

Nincs kizárva azonban, hogy a kórház homlokzatát alkalmazható lesz a „Spitzer Ignác alapítványi kórház” felirat s az örök-hagyó neve a kórház dísztermében is fekete márványlapra bevésztik.

A vármegye ugyanis azon a kórházépületen, amelyen a főbejárat lesz, alkalmas módon, például „Néhai Spitzer Ignác jótékony alapítványának segítségével létesült aradvármegyei közkórház”, vagy más efféle, az örök-hagyó emléket fentartó felirat rávésethet, továbbá, ha a kórháznak lesz díszterme, ebben, ha nem lesz, valamely más szembeálló helyen, például az előcsarnokban, köteles lesz elhelyezni egy fekete márványlapot és azon néhai Spitzer Ignác nevét, valamint a kórház felépültében való jelentős szerepét kellőképen megörökíteni kell.

Végül felhívom a város közönségét, hogy az alapítvány kezelésének átadása, illetve átvétele az alapítólevél mindhárom példányára vezetendő záradék alakjában jusson kifejezésre és pedig aképpen, hogy Aradvármegye közönsége az alapítványt kezelésbe átveszi és az alapítólevélben feltüntetett összes kötelezettségeket vállalja.

Megkérdeztük a Spitzer hagyaték átadásával beállított helyzetéről az érdekelt vezetőembereket, akik közül

Varjassy Lajos polgármester

a belügyminiszter leiratát követő intézkedésekről és teendőkről így nyilatkozott az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— A miniszter leiratát a tanács elé terjesztom, hogy megfelelő javaslattal vihessek a törvényhatóság közgyűlése elé.

A közgyűlés csakugyan hozott határozatot arról, hogy a Spitzer-alapítványt átengedi az építendő kórház céljára, azonban ebben a közgyűlési határozatban

nem volt szó arról, hogy az alapot már most átadjuk a vármegye kezelésébe.

A leiratból úgy látom: a miniszternek más a felfogása a határozat értelmezéséről, de én fenn akarom tartani a törvényhatóság rendelkezési szabadságát és ezért a közgyűlésnek bemutatom a belügyminiszter leiratát. A város a Spitzer-féle hagyaték örököse és így

a közgyűlésen mulik, hogy az alapító levélre rávezetik-e azt a záradékot, amelyet a belügyminiszter kíván és amely az alap kezelésbe átadását jelenti.

Arról még nem tudok semmit mondani, hogy mi lesz a Spitzer-örökösöknek járó kamatok fizetésével. Az alapító levél rendelkezését be kell tartani e tekintetben is. Örökösök azonfelül az alapító Spitzer Ignác nevének megfelelő megörökítése felett is, mert ezt a jogot, illetve kötelezettséget is a város közönségére ruházza az alapítólevél.

Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő

az aradi izraelita hitközség elnöke kijelentette, hogy a hitközségnek nincs ingerenciája a Spitzer-alap sorsára, a rendelkezés joga kizárólag a városé.

— Örvedetes — mondotta — ha az alap rendeltetésének megfelelően felhasználható lesz, azonban mint a város törvényhatósági bizottságának tagja, azzal is gondolok, hogy a város jogai épségben maradjanak.

Zimmermann Károly dr. kórházi igazgató főorvos

örömmel értesült a miniszter elhatározásáról, mert minden eseményt, amely az új kórház megépítését, létesítését megkönnyíti, előmozdítja, csak a legőszintébb örömmel fogadhat.

MULATSÁGOK

(=) Az aradi mérnök estély. A szűk körben családi jelleggel rendezett estély minttha kezdene kereteiből kinőni. A posta napról-hozza az estélyen résztvevni szándékozók bejelentéseit, melyek közt a közel vidék uri házaiból is van már. A rendező bizottság a Mérnök Egylet Központi szállóbeli helyiségeiben esténként tartja összejöveteleit és a rendezőség vezetőinek egy-egy újabb eredményéről szóló jelentése nagy örömet kelt. Bizonyos az, hogy a január 31-i estély, bár ezidén szerényen a „családi” predikátumot viseli, nem lesz megette a múlt nagy mérnök-bálgainak.

(=) Verdi és Leoncavalló örökszép melódiái csendülnek majd fel a kereskedelmi utazóknak január 31-én a kulturpalotában tartandó hangversenyén. Gábor Arnold a Néppera baritonistája és Gáborné Berju Erna a wiesbadeni Hofoper szubrettje interpretálják e halhatatlan zeneszerzőknek csodás szépségű és örök becsű szerzeményeit. A magyar népdalok bensőséges és tüzes hangjait pedig a legigazibb magyar népdalköltőtől Kurucz Jánostól lesz alkalma hallani az aradi közönségnek. A zenének és éneknek legkiválóbb kultiválót a prozának nagy mestere, a humornak és szatírának fejedelme Karinty Frigyes váltja fel, ki legújabb politikai és társadalmi aktualitásokról csevegi el mondanivalóját. Gerő Margit hangversenyének csodás zeneirodalmunk legújabb kincseit mutatja be. Pataki Vilma az aradi Nemzeti színház kedvelt primadonája direkt az ő számára irt legújabb kuplékat. Franyó Zoltán legújabb verseit olvassa. Mezey Zsigmond dr., M. Zay Margit és A. Boriska triót adnak elő a hangverseny Karinty Frigyes konferálja be. A hangversenyt tánc követi, melyhez a zenét Gy. András kitűnő zenekara szolgáltatja. A mulatság alatt tombola lesz, amelyen csak értékes tárgyakat sorsolhatnak ki. Az esetleges tisztelet

vedelmet az utazók és ügynökök özvegy és árvaalapja javára fordítják és erre való tekintettel az uri közönséget ezuton hívja meg a rendezőség.

(=) Az összes aradi műkedvelők bevonásával ma már teljes próbát tartott a Polgári Jótékony Nőegylet mulatságrendező vezetősége a február hetedik napján estélyből. Ezen a teljes próbán már a maga fényes konturjában bontakozott ki az estély egy-egy kiemelt programjának szépsége. Farkas Imrénnek, a Kis kadet című operettjének próbája már pompás és teljes képet nyújt. Az aradi uri műkedvelők lelkivilágának szerepelnek benne. Dr. Köpf Jánosné, Bing János, Reichert László és a színészek közül — Gyöb Alfréd, akik talentumuknak, zsenialitásuknak javát nyújtják és ezt a végtelenül bájos, csupa hangulattal, vidámsággal teli operettet a legteljesebben adják vissza. Ezzel párhuzamosan folytak természetesen próbák a monstre-estélynek más más részéből is.

(=) Dalosegyletek mulatsága. Az Aradon működő „Gutenberg”, „Máv.” és „Szárnyaskerék” dalosegyletek február elsején vasárnap a Fehér Kereszt szálloda nagytermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendeznek. A hangverseny kezdete fél 9 órakor. A dalos hangverseny műsora: Zoltay Mátyás: Üdvözlő dal (Összkar). R. Genée: A borkóstoló tréfás (Acsev). Révfy Géza: Sir a nóta (Máv). Za.: Zongjen a dal mazur polka (Gutenberg). Magán szám. Kuntze K.: Órszágon (Acsev). Révfy: Népdalok (Gutenberg). Gaál Ferenc: Nyisd ki anyám (Máv). A táncot Szabolcz János Mav. dalegylet karnagya által az alkalomra szerzett dalos keringővel kezdi meg.

(=) Toldi-bál január 31-én a Központi-szállóban. A 150 tagú rendezőség elkészült az utolsó teendőikkel is és most egy biztos sikernek néz elébe.

Válopör a tangó miatt.

Táncanfolyam az orfeumban.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 27

A válopör akkor is érdekes, ha tulajdonképpen nincsenek olyan részletei, amelyek anyagul szolgálhatnak a lipótvárosi zsurok témáinak. Hát még, amikor nyíltan tállják föl a legfrissebb szenzációt, mint amilyen ez is: válopör a tangó miatt. Erre még nem is lehetett példa, hisz nem olyan régi mulatsága a pesti zsuroknak az argentinai tánc.

Egy ismert lipótvárosi házaspár, mindegy, hogy kik a szereplők, elhatározta, hogy a legközelebbi zsúr alkalmával személyesen föllépnek: tangót táncolnak majd a tea mellé. Minthogy egyikük sem tudta a táncot, közös megállapodás volt, hogy megtanulják, külön-külön... Mert a lipótvárosi férj, egy ismert bank kiváló cégvezetője, megaskodott hozzá, hogy különórán tanulja meg a tánc művészetét. Így történt, hogy az asszony egy fővárosi táncintézet parkettjén lejtette az argentinai táncot, amialatt a férj a Casino de Paris ban tanulta a leghódítóbb lépéseket. Ez is közös megegyezés alapján történt: a férj megmondotta, hogy a Casino de Paris-ban tanulta a modern kor legújabb táncát, nem történt tehát kifogás, nem akadtak hitetlenek, akik az ellenezőjéről beszéltek volna.

Egy szép napon az uriaszony már tökéletes művésznő volt: úgy táncolta a tangót, mint senki a világon... Készülhettek már a zsúrra. Am a férj kijelentette, hogy még mindig az első lépéseknél tart... Nehéz a dolog, nem megy olyan könnyen, amint azt képzelte... és így tovább.

Az asszony gysnut fogott. Elküldötte egyik rokonát a Casino de Paris-ba: nézze meg, csakugyan olyan nehezen megy-e férjének a tangó, mint ahogyan nap-nap után panaszkodik? Így történt a leleplezés. A kiülő rokon őszinte volt: megállotta, hogy három napig egyáltalán nem látta a tangót tanuló férjét a Casinóban. Nyilván-

való volt a nyomozás további folyamán, hogy a férj egyáltalán nem is jár a Casino de Paris ba. És mirevalók a magán-detektívek? Arravalók, hogy kinyomozzák, hol tölti a férj az éjszakát, amelyeket állítólag arra használ föl, hogy az argentinai táncot megtanulja?

Igy derült ki minden. Egy belvárosi szálló legmagasabb emeletén tanulta a tangót a férj, aki azóta már nem is férj, — mert — válopört indított ellene a felesége. — Ez a legfrissebb lipótvárosi szenzáció...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: *Varázskeringő* operette. (Uj betanulással. (B. bérlet.)

Csütörtök: *Cigánybáró*, operette. Bedő Árpádné vendégfellépéssel. (C. bérlet.)

Péntek: *Mária Antonia*, dráma. (Bemutató előadás.) (A. bérlet.)

Szombat: *Mária Antonia*, dráma. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *E. a.* operette. Este: *Mária Antonia*, dráma. (C. bérlet.)

* Aradi művész sikere külföldön. Vas Sándor, aradi születésű zongorista vesz rendes német- és oroszországi turnéja után állandó tartózkodási helyén, Leipzigban is rendezett zongoraestélyt, amelyről a „Leipziger Neueste Nachrichten”-ben így ír a szigorúságáról ismert, leghíresebb német zenekritikus, Walter Riemann dr.: „A városunkban működő fiatal magyar zongoraművész batran közeledhetik a zongorazene legszélsőbb pólusaihoz, amelyek értékes programjában körülbelül Händel és a modern oroszok és franciák mellett jelölhetők meg. Az ő finoman zenei, értelmes és abszolút zenei és technikai tisztaságra törekvő játékmódora stílusbelileg minden műsornak elület tesz. Fejlődése meglepő. Az ember tökéletes biztosságot érez, érzi, hogy meg van védve a képtelenség és izletelenség összes kínos intermezzói ellen — ez az érzésünk pedig nem gyakori a többi zongoraestélyek zuhatagában. Lágy, éneklő és modulációkra képes zongorahang, erős formai érzék, sok finomság a fraziózásban adják tökéletes képét ennek a komolyan művészi és biztosan előretört zongoristának, aki minden zongoristai finomsága mellett oly kevéssé igyekszik a szemfényvesztő értelmében vett virtuozításra és oly bensőséggel osakis komoly és szolid zenész akar lenni.” Azután részletesen kiterjeszkedik Riemann dr. a renkívül érdekes és változatos programra, megemlíti, hogy milyen kiváló jól hangzik a „Sädtisches Kaufhaus” pompás akkusztikájú termében a Feurich-konzertfüggel (különösen a Beethoven Op. 110 ért volt a közönség nagyon hálás) és vi-szatérve a programon szereplő legújabb kompozitákra, így végzi alapos kritikáját: „Talán inkább a szakértők örömeire szolgáltak ezek a modern dolgok. De éppen ez a választás és a mákor szivesen az objektivitás felé hajló művész teljesen váratlan feltundulése Skrijabin Passionato-jában vált a roppant lelkesen ünnepelel előadó teljes dicsőségére.”

* A III. filharmoniai bérleti hangverseny február 1-én, vasárnap este 8 órakor lesz a Kulturpalotában a következő műsorról: 1. Wagner Lonengrin opera nyitány (zenekar). 2. Mozart A-dur hegedűverseny, előadja zenekarkísérettel Telmányi Emil hegedűművész. 3. Torsten Sved idillek (vönös zenekar hárfával). 4. Paganini Hegedűverseny, előadja Telmányi Emil. 5. Csajkovszki 1812. Ünnepi nyitány. (Zenekar.) Jegyek már csak 4 koronától lefelé kaphatók, itt is a bérlet helyek kivételével Seherhag H. és Fia cégnél (Andrássy-tér 14.)

* Fay Szeréna vendégszereplése Ujszentannán. Érdekes művészvendége volt Ujszentanna közönségének két napon át. Farkas Béla színházgátló ugyanis, akinek társulata két héttig működött Ujszentannán a közönségnek igazán nagy pártfogása mellett. S. Fay Szerénát, a budapesti Nemzeti Színház kiváló drámai művésznőjét vendégszerepeltette két napon át, aki Sudermann Othon-jában a Szigligeti Cigányában lépett föl.

* A kék egér, a filmszenzációk legnagyobbika legközelebb az *Uránia*-ban kerül bemutatásra.

* Az összes könyv- és hangjegy-újdonságok Kerpelnél.

* A színház közlései. *Varázskeringő* szerdai előadása iránt a közönség körében határozottan nagy érdeklődés nyilvánul meg, amit növel még az a körülmény is, hogy Niki hadnagy szerepét Barics játsza, aki négy esztendővel ezelőtt ugyanebben a darabban vendégszerepelt Aradon nagy siker mellett. Az operett főbb szerepeit Barics, Ocskay, Polgár, Gyöb, Hampel, Diósy, Benkőné játsszák.

Bedő Árpádné csütörtökön vendégszerepelt ismét az aradi színházban s ekkor a Cigánybáró Saffiját éneklte.

Mária Antonia premierje. A színház Szomor Dezső legújabb szindarabjára, a *Mária Antonia*-ra készül. Csodálatos levegője, csodálatos színei vannak ennek a darabnak. Százféle alakban és százféle ábrázolásban láttuk és kaptuk már a francia forradalmat, itt azonban egy új és művészi szenzáció vár reánk. A francia forradalom képe ez is, de egy igazi nagy poéta és művészi fantáziája minden szépségében, minden ragyogásában. Az aradi színház méltó módon készül ennek a gyönyörű darabnak pénteki bemutatójára.

* Vallásos felolvasás. Az Országos Magyar Izz. Közművelődési Egyesület békéscsabai fiókjá február hó első napján délután fél 4 órakor, a Nádor-szálloda télikerijében az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat és *Vágvölgyi Lajos dr. aradi főrabbi* közreműködésével felolvasást rendez. A felolvasás műsora: Az elnöki megnyitót. Híres emberek legendái a talmudban címmel felolvas *Vágvölgyi Lajos dr.* Vallás és progressio. Felolvassa *Patai József dr.* az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat kiküldöttje. Elnöki záróbeszéd.

* Elmaradó előadás. Az aradi autonóm katolikus kör liceumi előadásának sorozatában *Lindner József* tanár tartott volna szerdán délután 5 órakor előadást a cseppfolyós levegőről. Az előadást közbejött akadályok miatt hétfőre, február 2-ra halasztották.

* A lélekkufár, — Szent István vízrebocsajtása. (Az *Uránia* szenzációi) A *Uránia* a tegnapi elsőrangú műsor után ma ismét újdonságokkal kedveskedik közönségének. Bemutatja a *Lélekkufár* című nagy Fanagrafiát, melyet a Pathé cég állított ki s melyben a szentpétervári színház jelesei játszák a főszerepeket. A film meseje a modern lélekkufaré, a ki nem érzelmek fajsulya szerint, hanem az elérendő cél értéke szerint mérlegeli az embereket. A kiváló modern szüzsé pazar fényes kiállításban, nagyszerű színészek játékában van bemutatva. Frappáns jelenetek, csodaszép katedyreszetek, izgalmas találkozások, folytonos feszült figyelmet tartanak a szemlélőben. Igen szép és értékes kép ez, mely mindenek mellett az eredeti orosz főúri körök életét is bemutatja. — A képen kívül két újdonsággal is szolgál a színház. Az egyik a *Szent István csatahajó vízrebocsajtása*, mely az udvar jelentésében történt. A másik egy óriási vashid kieserelése 3 óra alatt a modern technika egyik kiváló alkotását. A Pathé kép a világeseményeket tárja élénk élénk hűséggel.

* Fedák Sári — utóljára. (A „Rablék” az Apollóban.) Minden tekintetben méltán kiérdemelt, nagy sikere van *Földes Imre* mozidramájának, melyben ma másodnap gyönyörködött elragadtatásig a publikum. Egyetlen lendület az egész arab. Izgalmas, fantasztikusan érdekes és tragikus pillanatokkal teli a *Rablék*. Az író bámulatos mesélő vénája az akciók olyan tömeget tömörítette itt a vászonra, amint színpadra sohasem lehetett volna. A mozidarabok fejlődésében — irodalmilag — stagnálás volt az utóbbi hónapokban. A *Földes Imre* darabja irodalmi nivó tekintetében felülmulja a legtöbbet az eddigiek közül. Az író, aki szenzáció volt, amikor a színpadra lépett az egész magyar színműirodalomban, még szenzációsabb lesz e darabjával az egész világ mozilitteratúrájában. Nagyban elősegíti a darab sikerét *Fedák Sári*. Ismételnünk kell: szinte csodálatos az a pompás őszön, amellyel *Fedák* most bele tudott illeszkedni a moziszínházba. Tökéletes és szenzációs moziszínház, aki egyetlen jelenésében sem használja fel külföldi kollégái brutális eszközeit a siker elérésére. Finom és bensőségteljes mindegy s emellett — nem illetlen dicséret róla ez sem — elragadóan szép. A *Rablék* holnap, szerdán megy utóljára az Apollóban. Az első előadás pontban 5 órakor kezdődik.

A székvári feleséggyilkos épelméjü.

(A törvényszéki orvosok véleménye. — Februárban esküdtszék elé kerül Donó Árpád.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad január 27

Alig egy hónappal ezelőtt történt az arad-megyei Székvár községben az a szokatlanul érdekes családi dráma, amelynek véreskezű szereplője Donó Árpád volt csendőrhadnagy, a budapesti detektív-folyam hallgatója. A családi dráma, amelynek áldozata Porzolt Zsuzsanna, a vizsgálat szempontjából már annyira megérett, hogy a februári esküdtszéki ciklus programján is szerepelhet. Maga a vádlott és védője is siettetni a tárgyalás kitűzését, mert a feleséggyilkos csendőrhadnagynak az a véleménye, hogy őt az esküdtszék felmenti. Jelentetük már, hogy Auszterweil László dr. és Pozsgay István dr. törvényszéki orvos Domonkos László vizsgálóbíró végzése alapján megfigyelte Donó elmeállapotát.

A megfigyelés most fejeződött be és a törvényszéki orvosok tegnap terjesztették be terjedelmes jelentésüket a vizsgálóbíróhoz. E szakvélemény alapján a királyi ügyész erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetével vádolja meg Donó Árpádot. A törvényszéki orvosok heteken keresztül érintkeztek a fogházban a volt csendőrhadnaggyal és az a vélemény alakult ki bennük, hogy Donó Árpád abnormálisan hirtelen haragu, rendkívül gyorsan extázisba jut, azonban az elméjének semmi baja nincs. Különösen akkor jut extázisba, ha ellentállásra talál. Erre számos példát hozott fel az életéből.

— Egyszer — mondotta el az orvosoknak — egyik erdélyi községből azt a jelentést kaptuk, hogy a famunkások fellázadtak. Egyedül mentem ki a helyszínére és habár a közelben lévő csendőröket magam mellé vehettem volna, a lázadás híre annyira felizgatott, hogy egyedül, kivont karddal rohantam az ötven munkás közé és azokat magam vertem szét. Az is megtörtént velem kétszer, hogy a kutyámat az utcán a sintérek elfogták és mivel vonakodtak kiadni, kardot rántottam rájuk. Őszintén mondhatom, hogy a feleségemet nem akartam megölni. Amikor értesültem róla, hogy hűtlen lett hozzám, detektívekkel kinyomoztattam az ügyeit s amikor minden adat a kezemben volt, december 20-ikán leutaztam hozzá Székvárra. Eléje tártam bizonyítékaimat és arra akartam bírni, hogy adja be a válókeresetet s az ő hibájából mondassék ki a válás. Ő azonban kijelentette, hogy az adataim hazugságon alapulnak. Ez annyira indulatba hozott, hogy a mindig nálam lévő revolveremmel négyszer rálöttem. Agyonlöttem, anélkül, hogy akartam volna.

VÁROS ÉS MEGYE.

Munkában a kartell bankok. A városhoz egy körlevél érkezett, amely arra vall, hogy a fővárosi kartell bankok tudomásul sem veszik a pénzpiac változását. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Magyar Jelzáloghitelbank és a Kereskedelmi Bank elhatározták, hogy összesen 21 millió kölcsönt folyósítsanak a vidéki városoknak. Az intézetek a következő feltételeket szabták: a kölcsönt három egyenlő összegű kötelezvény ellenében nyújtják, tehát minden intézet egyformán részesedik a tranzakcióban. A törlesztés tartama ötven év. Az előzetes fél éves részletben fizetendő évi annuitás 5-7% százalékos, az intézeti kötvények leszámlási arcfolyama pedig 8% százalékos. A város a kölcsönt felévi felmondás után a lejárati előtt bármikor visszafizetheti, ha a visszafizetés más intézettől felvett kölcsönből történik, akkor három százalék kár-

talánítási díj jár a fenmaradt tartozás után. A kölcsön értékét az intézetknél nyitandó folyószámlán kell elhelyezni, mely után az intézetek az Osztrák és Magyar Bank váltóleszámitolási kamatlábnál egy százalékkal kisebb kamatot fog fizetni. Az ajánlatot az intézetek 15 napig tartják érvényben. Ezzel szemben érdekes megemlíteni, hogy az Osztrák és Magyar Bank legutóbb 5.75 százalékos annuitással 91.20 arcfolyamon egy kis felvidéki városnak folyósított kölcsönt.

Márkus Emilia és a veje

(Nijinszkyék haragja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 27

Amikor Nijinszky, a hírneves orosz balletmester külföldi művésztudján feleségül vette Markus Emma Ramola leányát, mindjárt a mézeshetek után a fiatal pár hazajött Budapestre. Főszabatták a vezetésük alatt állott és dűsan jövedelmező balletkart és megtelepedtek a boldog anyánál.

Márkus Emilia és férje, Párdány Oszkár, túlaradó szülői szeretettel fogadták az ifju nászpárt. A pompás berendezésű hűvösvölgyi villában két külön termet és egy pazardiszu hálószobát rezerváltak a Nijinszky pár számára. A Nemzeti Színház ünnepelt művésznőjének automobilja állandóan az ifju pár rendelkezésére állott.

Nijinszky, ifju szép neje oldalán, és a gyöngéd anyós által fejedelmeként elkényeztetve, helyezkedett el a részére elkészített puha meleg fészekben. Gondtalanul élt itt kényelemben, bőségben és szibarita jólétben. Ez az életmód rendkívül jól esett és megtetszett neki és kezdte magát beleélni a gondolatba, hogy a jó isten is csak egyedül neki és Ramolának teremtette így a világot.

Arról pedig még csak halvány sejtelme sem volt neki, hogy mindez a kényelem, bőség, jólét, gondtalan, pazar fényűző jómód bizony — sajna! — súlyos gondokat és nehéz órákat szerzett az ő gyöngéd, finomlelkű anyósának. Nem tudta, hogy Márkus Emilia tündérpalotájában csaknem mindennapos, jól ismert látogató a bírósági végrehajtó és a fekete gond.

Nijinszky teli kanállal habzsolta a jólétet, mialatt Márkus Emma a minisztériumok hivatalos szobáiban zarándokolt, hogy a szent Művészet nevében segélyért folyamodjon a kormányhoz, a kultusz- és pénzügyminiszterekhez, az intendáns és kir. biztoshoz, nehogy házában megpergensék a dobot. Nijinszkynek ezalatt kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy valami foglalkozásra, tevékenységre, valami pénzszerezésre gondoljon. Ő váltig pihent a babérain és a mézeshetek gyönyörűségeit főlebe helyezte a közönség tapsainak és dollárainak.

A dolgot végre megsokalták a Márkus Emilia családtagjai. Hosszas eszmecsere után a család abban állapodott meg, hogy Nijinszkyvel enyhén és tapintatosan meg fogják értetni a tényleges helyzetet és tudomására fogják juttatni, hogy a téllenség nem csupán az egészségre és a művésztetehetségre hátrányos, hanem anyagi zavarokat is idézhet elő.

És amikor ebben a főadatában a lehető legnagyobb hitvesi gyöngédséggel eljáró Ramola valahogyan megértette Nijinszky urala a helyzet fonákságát, a világhírű táneművész előbb érzékenykedni kezdett, azután pedig komolyan megharagudott a rokonságra. A kellemetlen és kínos kimagyarázásoknak pedig az lett a következménye, hogy Nijinszky ur fogta magát és a szépséges Ramolát és tegnap kiköltözködött a hűvösvölgyi paradicsomból.

A Hungária-szállóban bérelt lakást, ahonnan némi dühözéssel és kelletlenül hozzáfogott egy újabb balett-társulat szervezéséhez.

Tizenöt napi elzárásra ítelt orvos

(Mitzger Tivadar dr. játéklubja.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 27.

Amikor a fővárosban egyre-másra alakultak a játéklubok, Mitzger Tivadar dr. orvos is sietett hasznára fordítani az uralkodó áramlatot s megalapította a Teréz köruton a Hungária Társaskört. Az alapszabályok nem győzték felsorolni a sok kulturális és szociális főadatot, melynek ápolására a Mitzger-féle Társaskör vállalkozott, de bőlesen elhallgatta, hogy a házárjátéknak is oltárt állit pazarul berendezett helyiségében. Pedig a Társaskörnek az volt az egyetlen célja, hogy alapítói a házárjáték révén mentől nagyobb jövedelemre tegyenek szert. Még ügynököket is tartottak, akik a körbe csalogatták a módosabb embereket. Nem nézték, hogy tagja-e valaki a Körnek vagy sem, csak az a cél lebegett előttük, hogy az áldozatukat mentől alaposabban megkoppasszák.

A rendőrség végre megsokallotta a Mitzgerék garázdalkodását s a Társaskört tavaly június hónapban főszabatták. Ma a kör egész vezérkara állott a büntető-járásbíróság előtt tiltott szerencsejáték miatt. A vádlottak: Mitzger Tivadar dr. elnök, továbbá Mitzger Vilmos bérlő, Gerő Adolf titkár, Skerlár Aladár ügyész, Neu Oszkár dr. pénztári ellenőr, Andorff Péter gazda, Földváry Ferenc pénztáros, Lusztig Leó játékmester, Dióssy Kálmán ellenőr és Kauffmann Mórion automata-gyáros.

A Hungária Társaskör kulturális és szociális működésére jellemző Dózsa Árpád kereskedelmi utazó esete. Dózsa tavalay márciusban Székesfehérvárról Budapestre jött s kiment a löversenyre, ahol vesztett. Szomorúan ballagott haza, a mikor egy barátja biztatására elment a Hungária Társaskörbe, hogy ott regresszálja magát. A körben nyájasan fogadták s bekísérték a játékkerembe. A lovacska-játék javában folyt s Dózsa hozzá fogott a regresszáláshoz. Felóra mulva egy fillér pénz nélkül állott föl az asztal mellől. Kétszázötven koronát vesztett. Valahol szerzett aztán magának utiköltséget s hazautazott. De csakhamar visszajött. Futott a pénze után — mint a játékosok mondják. De nem volt köszönete a futásban. Tíz napig járt föl a körbe s ezalatt az idő alatt körülbelül nyolcezer koronát vesztett. Mikor az utolsó tétet is elvesztette s idegesen kutatott a zsebében, Mitzger dr. megállapította róla, hogy immáron alkalmatlan idegen s a helyiségből kiutasította.

Szakasztottan így járt Hajduska József hivatalnok is s még néhányan, akik a Mitzger-féle Társaskör küszöbét átléptek.

Mitzger dr. tagadta ezt s előadta, hogy az alapszabályok minden egyes pontját betartották. Ő a klubot társadalmi és kultureloklia alapította és ha játszottak is házárjátékokat, ez nem lépte túl azokat a kereteket, amelyek minden kaszinóban előfordulnak. A tanuk vallomása szerint csak kisebb játék folyt a klubban. A vádlottak között volt a párisi Kaufmann Freres cég budapesti főnöke, Kaufmann Mórion is, akit azonban felelősségre vonni nem lehet, mert visszaköltözött Párisba.

A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után elítélte Mitzger tizenöt napi elzárásra és kétszáz korona pénzbüntetésre, Mitzger Vilmost egy hónapra és háromszáz koronára, Gerő Adolfot százhusz korona pénzbüntetésre. A többi vádlottat fölmentették. Az elítéltek felebbezést jelentettek be.

HIREK.

Modellt ül a király.

— Frakk helyett munkaköpeny. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 27

Harmiac esztendeje, hogy a király Fehértemplom városnak nagyobb birtokot ajándékozott a határőrvidék tulajdonából és ezzel elősegítette a város fejlődését. Fehértemplom város közönsége hálából ezért a királynak szobrot állít. A szobor elkészítésével Ligeti Miklós, a hírneves magyar szobrászművész kapott megbízást.

Ligeti meghívást kapott a kabinet-irodától, hogy Bécsbe utazzék és az uralkodót lemintázza a fehértemplomi szobor részére. Ligeti a meghívást a hét elején kapta meg s tegnap már a legfelsőbb kihallgatáson jelent meg a király előtt Schönbrunnban. Az uralkodó nagyon kegyesen fogadta a művészt és az audienca után nyomban megkezdődött a munka.

Müterműl a Mária Antoinette-termet rendezték be s hogy a király a művésszel bevo-
múlt a műterembe s a frakkba öltözött művész hozzá akart kezdeni a mintázáshoz, a király gyengéden figyelmeztette:

— Ugy gondolom, hogy rendes dolgozóruhájában könnyebben fog menni a munka.

Ligeti a király biztatására egy spanyolfal mögött egy pillanat alatt magára öltötte hosszú mintázó-köpenyét a most már fesztelen kényelemben fogott hozzá a dologhoz.

Amíg mintázta az uralkodót, a király, aki friss egészségnek örvend és pompás színben van, elbeszélgetett vele minden kérdésről, de leginkább a magyar művészetéről.

A királyt a művész a Szent István-ornátusban mintázza s tegnap már kihozták a Schatzkammerből az ornátushoz való nagy díszjelvényeket is. Ligetinek pénteken és szombaton is modellt ül a király.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Nyugatról a fagy tovább gyengülése várható, elvéve havazással. — Sürgönyprognózis: enyhébb, elvéve esapadékok.

— Diszebéd a királynál. Bécsből jelentik: A német császár születésnapja alkalmából öfelsége ma Schönbrunnban diszebédet adott, amelyen résztvettek Ferenc Ferdinánd trónörökös, Bilinsky, Berehtold, Krobotin, Burrián, Stürgkh miniszterek és Conrad vezérkari főnök. A diszebédén a király pohárköszöntőt mondott Vilmos császárra.

— Boros Béni szobra. Holnap délelőtt Pábrý Sándor dr., az Aceev. vezérigazgatójának emlékezésül ülést tart a Boros Beni-szobor-bizottság, hogy döntson a szobor készítésére kiírandó pályázat felett.

— Andrányi Károly báró állapota. Budapestről jelentik: Andrányi Károly báró betegsége ma délelőtt a Park-szanatóriumban konziliumot tartottak, melyen a beteg kezelőorvosain kívül résztvett Lazarovics, a sanatórium főorvosa, Korányi Sándor báró egyetemi tanár és Winternitz magántanár. Az orvosok a műtétre vonatkozólag még nem állapodtak meg, hanem tovább vizsgálják a beteg állapotát és csak holnap határoznak az operáció kérdésében. A beteg báró állapotát különben kielégítőnek találják.

— Tavaszra kitör a háború? Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt jelenti Pétervárról: Komoly orosz diplomaták attól félnek, hogy jövő tavasszal újból kitör a háború Görögország és Törökország között, hogy Bulgária semleges marad e, még nem lehet tudni, de bizonyos jelek az ellenkezőjére vallanak. Mindenesetre az is jelentős dolog, hogy Pasics miniszterelnököt a cár ma Carszkoje-Szeloban kihallgatáson fogadta. Pétervárról jelentik: Pasics szerb miniszterelnök ma látogatást tett Kokovcev miniszterelnöknél és Szaszonov külügyminiszternél, a kikkel hosszabb ideig táncszokott.

— Kiténtetett aradi törvényszéki bíró. Budapestről jelentik: A király Serecs Ferenc ítélőtáblai bírói jelleggel felruházott aradi törvényszéki bírónak nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a Ferenc József-red tiszti keresztjét adományozta. Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap holnap számában fog megjelenni.

— Változás a bécsi hadtestparancsnokságon. Bécsből jelentik: Ziegler Alfréd lovag gyalogsági tábornok, a bécsi 2. hadtest parancsnoka megbetegedett s valószínűen lemond állásáról. Utódaul Huyn Károly gróf altábornagy lovassági felügyelő és Kirebbach Károly báró altábornagy, cs. k. landwehr felügyelő jönnek tekintetbe.

— Eltűnt nagykereskedő. Feltűnést keltő bukás foglalkoztatja Nyiregyházát. Mint tudósítónk jelenti, Szabó István terménykereskedő és gabonabizományos, aki tekintélyes külföldi terményegeknek vásárolt és pontosan le szokta bonyolítani üzleteit, hirtelen eltűnt a városból. Szabó két hónappal ezelőtt beszüntette fizetéseit, amivel főleg egy oderbergi céget károsított meg erősen. Szabó eredetileg okleveles mérnök volt és csak később kezdett üzletkötésekkel foglalkozni. A rendőrség megállapította, hogy Szabó utlevelét váltott Amerikába. Köröző levelet adtak ki ellene.

— Halálozások. Ma este érkezett távirat adta hírül, hogy Oncu Miklós, az aradi Viktória takarékpénztár nyugalmazott vezérigazgatója Máriagrünben hosszas szenvedés után elhunyt. Oncu, aki a hatalmassá fejlődött tekintélyes pénzintézet megalapításánál annak bölesője mellett állott, előkelő szerepet játszott a magyarországi románság politikai, gazdasági és társadalmi életében. Legutóbb a jászahelyi kerületet képviselte a parlamentben nemzetiségi programmal. A magas kort elért férfiú holttestét Aradra hozzák. Halála őszinte részvétet keltett.

Özvegy Klein Jakabné életének 84. évében hosszas szenvedés után meghalt.

— A zürichi bankbotrány. Újabb távirat jelenti Zürichből, hogy a Banca Cantonale ügyében a vizsgálat a legsúlyosabb visszaéléseket derítette ki. A legnagyobb felelősség az igazgatósági tagok közül Stockel kantoni tanácsost terheli, akit letartóztattak. Stockel egész hatszázezer frank vagyonát felajánlotta, hogy a bank kára megtérüljön.

— Téli árvíz az orosz fővárosban. Pétervárról jelentik: Egész éjszaka heves viharok voltak és ennek következtében ma reggelre a Néva úgy megáradt, hogy rendes színvonalától hét lábnyira emelkedett. A víz előtérben mélyebben fekvő városrészeket és a belváros csupán azért nem lepte el, mert a nagy dagoban szilárd jégreteg gátolta. A kár óriási, pontosan eddig nem volt kiszámítható.

— A bolgár parlament megnyitása. Szófiából jelentik: A szobranje megnyitása napját a kormány március nyolcadikára tűzte ki.

— A Marta-gyári munkabeszüntetés. A Marta-gyár pécskai-uti telepén ma békeség és csend honolt. A gyár vezetősége a délelőtti folyamán megállapította, hogy a kár, amelyet néhány fölizgatott munkás tegnap a gépeken, munkákon okozott, nem nagy. A munkások is belátták, hogy ok nélkül elragadtatták magukat és bizalmi embereik délelőtti megjelentek Spitzer Henrik Marta gyári főmérnöknel és sajnálatukat fejezték ki a rombolás miatt. Együttal bejelentették, hogy a munkások azonnal megkezdik a munkát, ha az eddigi munkarend májusig érvényben marad. A főmérnök azonban közölte a megbízottakkal, hogy a gyár igazgatósága ragaszkodik a kollektív szerződés előtti munkarend elismeréséhez. A munkások erre azt kérték: fogadja a főmérnök a központi kiküldöttet. Délután Aradra érkezett a vas és fém munkások központi kiküldöttje: Malasits Géza és megkezdte a tárgyalást a sztrájkban álló munkásokkal. A Marta igazgatósága a legbumánusabb elnézéssel kész munkásait visszatogadni, ha azok a teljesíthetetlen követelésekről lemondanak. A teendők megbeszélésére ma Aradra érkezett Haltenberger Samu a Marta vezérigazgatója és megbeszélte a teendőket az aradi vezetőséggel. A gyár és a munkások között a tárgyalások valószínűleg csak holnap kezdődnek.

— Magyar tanár a bécsi egyetemen. Érdekes kinevezést közöl a hivatalos Wiener Zeitung mai száma. Neumann Henrik dr. egyetemi magántanárt a bécsi egyetem rendkívüli tanárává nevezték ki. Neumann tanár 1874-ben Miskolcon született és 1898-ban avatták orvosdoktorrá a bécsi egyetemen, ahol már diákkorában is főképen a fül és orr anatómiai tanulmányozásával foglalkozott. Körülbelül tíz évig működött Weichselbaum udvari tanácsospatologiko-anatómiai intézetében s azután Politzer tanár asszisztense lett, amely állásában kitűnő tanítónak is bizonyult. 1907. évben habilitálták a bécsi egyetemen. Az 1908-ban Budapesten rendezett nemzetközi orvosi kongresszus alkalmával neki ítelték oda egyik szakmunkájáért a Lenval-díjat. Később meghívták a newyorki, a chicagói, a filadelfiai, a st. louis-i és a cincinnati egyetemeken előadások tartására. Számos szakműve közül a belső fülről és az orr meliéküregéről írt munkái a legkiválóbbak. Neumann tanár főorvosa a Ferenc József-ambulatóriumnak és a fülsébesze a kereskedők kórháznak.

— Pikáns pör Ibsen szerelme miatt. Krisztiániából jelentik: A bergeni törvényszéken érdekes pört indítottak Ibsen szerelmi levelezése miatt. A leveleket Ibsen 1857-ben írta egy fiatal bergeni lányhoz, aki később, mikor férjhez ment, egy barátjának adta át a leveleket. Ennek a barátjának a fia, Petersen Roene író, ki akarja most adni Ibsen levelezését. A nagy író ifjúkori szerelme azonban még él és nem akarja a levelek közzétételét megengedni, hanem pört indított Petersen ellen a levelek visszaadása végett. Ibsen Szigurd, az író fia is tiltakozik atvja leveleinek közzélése ellen.

— A veszedelmes szekérúrd. Ifju Ádám temesfűszer. aradalmi kocsis ma délelben a Károlyi hidon át a város felé hajtott ókrószekérével. A hát megett jött egy parasztszekér s ennek a rudja úgy hátbaütötte Ádámot, hogy leesett szekéréből s az utánrajövő kocsis lovai elő kórt, amelyek átigazoltak rajta, a kerekek pedig össétörték a lábait. A nagy larmára összeszűkültek a közelben lévő emberek, reudőr is érkezett, de a szerencsétlenséget okozó kocsis lovai kőre esapott és sikerült elmentekülni. Kitétt a rendőrség még nem állapította meg.

— **Özvegy és árvaalap az Aradi Ujság-írók Segítőegyesületében.** Az Aradi Ujság-írók Segítőegyesülete ma délután fél hatkor **Fábry Sándor dr.** vezérigazgató elnöklésével ülést tartott, amelyen többek között azt az üd-
vös és nagyjelentőségű határozatot hozták, hogy az egyesület eddigi vagyonának érintetlenül hagyásával özvegy és árvaalapot létesítenek, amelynek javára adakozásra szólítják fel a humanusgondolkodású közönséget. Az árva és özvegy-alapgyarapítására az egyesület a közeli hónapokban nagyszabású hangverseny rendezését határozta el, amelyet a kulturpalota dísztermében fognak megtartani. A hangverseny olyan magas nivóju lesz és olyan kivételes érdekességeket tartogat, amilyenekben a publikumnak aligha volt még része. A választmányi ülésen a hangverseny rendezésére bizottságot küldtek ki, amely már a mai napon érintkezésbe lépett távirati úton azokkal az európai hírű művészekkel, akik a hangversenyen szerepelni fognak.

— **A gróf kokárdája.** Bécsből jelentik: Tavaly nyáron nagy bál volt Rogicában, amelyen szlávok és olaszok is részt vettek. Megjelent az ünnepen a 17 éves **Waldenstein Pietro** gróf is, akinek zöld-fehér-piros színű, tehát olasz nemzeti színű selyemszalag volt a mellén. Egy szlovén tanító ezen megütközött és követelte a gróftól, hogy a szalagot vegye le. A dolog a rovignoi kerületi törvényszéknek is tudomására jutott és felelősségre vonták a gróft, mert az olasz nemzetiszínű szalag viselésével törvényellenes cselekedetre igatott. A gróf azonban azt állította, hogy ősei magyar nemesek voltak és ő a magyar nemzeti színű szalagot viselte. A törvényszék bűnösnek találta és tíz korona pénzbüntetésre ítélte, mert kétségtelen, hogy az olasz nemzeti színek tüntető viselésével nemzeti ségítettségre igathatta volna a jelenlévőket. **Waldenstein gróf** semmisségi panasszal élt az ítélet ellen. A semmitőszék az ítéletet megsemmisítette és a gróft fölmentette.

— **Egy orvos tragédiája.** A csanádme gyei Magyarbányhegyes község orvosa, **Balogh Benő dr.**, aki évek óta közmegelegedésre tolti be nehéz hivatását, súlyos idegbajt kapott. A községi orvos, aki nő, családos ember, az utóbbi napokban még rendesen teljesítette orvosi feladatait, eljárt betegeihez, gyógykezelt azokat és senki sem sejtette az idegrömbölő betegséget. Tegnapi hirtelen idegrohama támadt, izgatottan kezdett beszélni, rögeszméjéről:

— Memorandumot írok a belügyminiszterhez — mondotta — és megmagyarázom neki, hogyan lehet gyökeresen kipusztítani a fertőző betegségeket. Egy módszere van csak ennek. Az összes házakban dezinficiálni kell az összes lakásokat, ezzel egyszerre megszűnnének a ragadós betegségek. — Hozzá tartozói hiába igyekeztek kiverni a fejéből ezt a gondolatot, állandóan csak ezzel foglalkozott. **Morvay dr.** kunagotai orvost hívták hozzá, aki megvizsgálta beteg kollégáját s megállapította, hogy **Balogh dr.** agyhártyalobot kapott. A beteg az éjszakát nyugodtan töltötte és egyelőre otthon ápolják. Remélik, hogy az idegbaj hosszabb gondos ápolással enyhül, vagy teljesen elmúlik.

— **Játékbank.** Ezuttal Szerbiában. **Belgrádból** jelentik, hogy egy francia-belga konzorcium akar engedélyt szerezni a szerb kormánytól arra, hogy nemzetközi játékbankot állíthasson fel. Nem magában a szerb fővárosban, hanem Belgrád közelében. Annakidején **Draga királyné** pártfogolt egy ilyen tervet, de ez a terv akkor, a szerb közvélemény ellentámasán megtörtött.

— **Megszűnt forgalmi akadály a román határon.** *Budapestről* jelentik: A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége erélyes lépést tett aziránt, hogy a magyar-román határon beállott forgalmi akadályok rövidesen megszűntessenek. A közbelépés eredményes volt, mert **Berchtold Lipót** gróf külügyminiszter ma a következő táviratot intézte **Chorin** Ferenchez, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége elnökéhez: „Legutóbbi táviratára lépéseket tettem, hogy a kolera miatt a román határon átmenő áruk visszatartására vonatkozó rendeletek visszavonassanak. **Berchtold.**“

— **Germain bankárt letartóztatták.** *Párisból* jelentik: **Albert Germain** bankárt, akit a párisi pénzügyi körökben mindenütt ismernek, tegnap késő este letartóztatták. **Germain** állítólag milliókat sikkasztott. Igazgatója volt a **La Cote** című pénzügyi lapnak, melyet egy részvénytársaság három millió frank alaptőkével alapított. **Germain** visszaélt a részvényesek bizalmával és a lapot piszkos műveletekre használta fel, hogy magának anyagi hasznot szerezzen. A vizsgálóbíró lefoglalta a **Cote** pénztárában talált százezer frankot. **Germain** — igazi nevén **Pietrosunszki** — azt hangoztatja, hogy politikai hajszája áldozatává lett.

— **Lefagyott a lába.** Ma reggel 8 vasúti fűtőház közelében a földön eszméletlenül fekvő találtak a vasutasok egy fiatalembert. Értesítettek a vasúti kirendeltséget, rendőrt ment a színhelyre, s nem sokára megérkezett az orvos is, aki megállapította, hogy a fiatal ember mindkét lába el van fagyva. Gyorsan kocsira tették és bevitték a kórházba, s mikor magához tért, elmondotta, hogy **Hegyi Béla** tizenkét éves béresgyerek, **Battonyán** volt, de szolgálatából elbocsátották s most **Aradra** jött munkát keresni. Tegnapi este indult el **Battonyáról** s a vasúti sínek mentén ma reggel érkezett **Aradra**. Az állomásról már nem bírt tovább menni és öszszeszedett.

— **Ujabb feketehimlő eset Bécsben.** *Bécsből* jelentik: Ma a hatodik feketehimlő eset fordult elő Bécsben. **Salzegg Borbála** harminckét éves munkásnő betegedett meg ugyanabban a házban, ahol az első feketehimlő eset előfordult. A beteg családját izolálták.

— **Hadihajók utrakészen.** *Milanóból* jelentik: **Brindisi** előtt ma öt torpedónaszád parancsot kapott, hogy helyezkedjék készenlétbe az **Albánia** való induláshoz.

— **Elveszett egy fekete hátú, fehér mellű, helyenként barna foltokkal tarkázott hosszukás fejű, hosszú szőrű, kiválóan szép skót juhászkutya:** **Boxi** névre hallgat. Beesületes megtalálójára illő jutalom ellenében hozza **Zimmermann dr.** korházigazgató **Perényi-utca 7. szám** alatt levő lakására.

— **Leltár miatt mélyen leszállított árak** **Fischer-féle Nagy Áruházában, Arad Szabadság tér 12. sz. alatt.**

— **Üzletáthelyezés.** **Fodor és Halász** férfi divatáru üzlete kibővítve a „Fehér Kereszt” szálloda épületébe költözött. 630

— **Ha rosszul érzi magát, igyék egy üveg or-de. Karpulfele epenajtót, mely a legkiválóbb fajda omnékiű gyomortisztító készítmény. Íze édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg 40 fillér, 12 üveg franco K. 4.00. Kapható kizárólag a „Kárpát” Kárpáti János Gyógyszerárúháiban Arad, Boros-Beni-tér. 14**

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900 1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomdárészvénytársaság könyvnyomdájában.

— **Izr. iskolai „Működési napló”** nyomtatvány előírás szerint kapható az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

— **Ritka bélyegek vétele és eladása** **Kerpelnél.** Egész gyűjtemények vásárlása 291

— **Postacsomag, ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek** egész vászonkötésben, arany címszóval kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi Nyomda R. T. nyomdájában **József főherceg-ut 22. sz., a Kossuth-szoborral szemben.**

TARKASÁGOK.

(A névtelen levél.) A járásbíróság előtt érdekes becsületsértési pört tárgyaltak a napokban. Egy aradi ur bántó hangú névtelen levelet kapott. Hiába volt a levél névtelen, a címzett fémismerte az írásban egy régi ellenségének a kézírását és habozás nélkül feljelentette becsületsértésért a levélíró. Kitűzték a tárgyalást és a járásbíró kihallgatta a vádlottat:

— Mi oka volt, hogy ezt a sértő levelet írta?

— Én? Én írtam a levelet? Nem írtam semmiféle levelet.

— Ugyan ne tagadja, hiszen be lehet bizonyítani, hogy a maga írása.

— Ez? Az én írásom? Csak van annyi ezerm, hogy elferditem az írásomat, ha névtelen levelet írok.

A bíró megforgatta a bűnjelét. Nézte jobbról, nézte balról, az ablak felé fordítva és végül összehasonlította a vádlott becsatolt több írásával.

— Ejnye, — szót rá máltalankodva — nem kell ide szakértő! A gyerek is ráismer, hogy a maga írása.

A bíró a bizonyítékot ologomdónek látta és a levélíró két száz korona pénzbüntetésre ítélte.

— Értette? Kétszáz koronára ítéltem. Megnyugszik vagy felebb?

A jeles férfi egy percig némán állt. Aztán egyet lépett előre:

— Megnyugszom, tekintetes ur. De ha már ilyen nagyon eltszertt ítélni, tessék megengedni, hogy — aláírom azt a levelet.

(Családi ügy.) A legsötétebb külvárosi iskolában kerek két órával elkésve jelent meg a harmadik osztály kis tanulója.

— Hol csavarogtál? — szót rá szigorúan a tanító.

— Családi ügyben voltam elfoglalva — válaszolt büszkén a gyerek.

— Családi ügyben???

— Igen, a mamám hallotta, hogy a rendőrségre bevitték egy részegot és engem küldtek el: nézzem meg, hogy nem a papát vitték-e be...

VIDÉK

Bíróválasztás Pankotán. Pankotán tegnap folytak le a községi választások. **Bíróvá Kaiser Györgyöt, törvénybíróvá Vinkics Miklóst, pénztárnokká Kócsi Andráct, közgyámává Bonawel Miklóst, esküdtékké pedig Kovács Ferencot, Stofán Illést, Kács Vasut és Algye Györgyöt választották meg.**

Az ARADI KÖZLÖNY telefonoszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	337
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	—	337
Működési napló	—	331
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	331
Nyomda	—	331

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Ujaradi heti gabonavásár.
(Saját tudósítónktól.)

Ujarad, január 27.

Az időjárás rendkívül hidegre fordult. Szerencsére a vetéseket megfelelő hóréteg fedi, így a fagy ellen védve vannak.

A gabonaüzlet irányzata csendes, az árfolyamok némileg gyengültek.

Elkelt a mai piacon:

200 mm. buza	22:60—22:80
200 mm. tengeri	12:40—12:60
Rozs	15:40—
Árpa	13:—
Zab	13:—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Saját tudósítás)

Budapest, január 27

Készáru.

Amerika egy féllal olcsóbb. Kínát, vételkedv gyenge, 5 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1914. áprilisra	11.86—11.87	11.25—11.86
Buza 1914. májusra	11.8—11.89	11.86—11.87
Bu a 1914. októberre	10.9—10.93	10.90—10.91
Rozs 1914. áprilisra	8.92—8.93	8.04—8.95
Rozs 1914. októberre	8.5—8.53	8.51—8.52
Tengeri 1914. májusra	6.82—6.83	6.80—6.81
Zab 1914. áprilisra	7.7—7.78	7.79—7.80
Zab 1914. októberre	7.82—7.83	7.75—7.76

Budapesti értéktőzsde (január 27.)

Osztrák hitel	684—
Magyar hitel	840 50
4% koronajáradék	83 15
Osztrák-magyar államvasuti	725—
Jelzálogbank	435 50
Lezámitolóbank	519—
Hazai Bank	289—
Magyar Bank	628—
Kereskedelmi Bank	8803—
Himamurányi	641 50
Salgótarjáni	757—
Közuti Vasut	618 50
Városi Villamos	318—

Bécsi értéktőzsde (január 26.)

Osztrák hitel	684 25
Magyar hitel	840—
Osztrák-magyar államv.	710 25
Déli vasut	102 25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként koronákban.) 1914. jan. 27. Buza 75 kilogrammos 22.20—22.40 76 kilogrammos 22.50—22.60, 77 kilogrammos 22.70—22.80, 78 kilogrammos 22.90—23.00. Rozs (prima) 15.80—16.00, (közép) 15.30—15.40, Árpa (sarlózó) (takarmány) 12.5—12.95, Zab (prima) 13.80—14.00, (közép) 11.6—11.80, Tengeri régi (magyar) új 12.10—12.20, (román) régi 12.40—12.60, új 10.30—10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.80—4.80, (rózsás) 4.50—4.60

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1914. évi január 28-án:

B) Bónet. B) Bónet

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Börmann és Jacobsch. Fordította: Mérei Adolf. Zenejét szerette: Strauss Oszkár

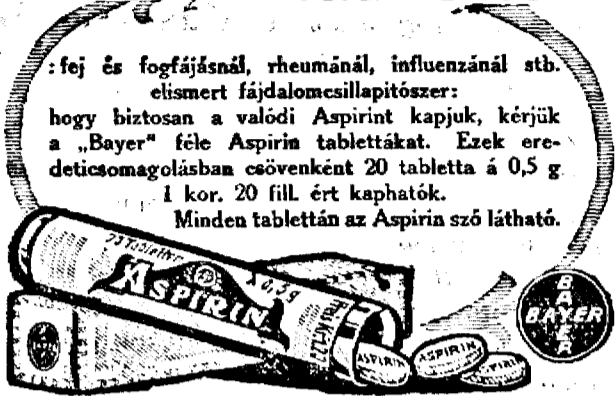
SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Polgár S.	Niki, hadnagy	Barics Gy.
Helena, leánya	Hampel Ilona	Friderika
Lotár, öcsöce	Gyöző A.	Francé
		Dióssy Nusl.

Kezdete este 1/8 órákor.

NYILTÉR.

Aspirin tabletták

fejfájás és fogfájásnál, rheumánál, influenzánál stb. elismert fájdalomcsillapítószer: hogy biztosan a valódi Aspirint kapjuk, kérjük a „Bayer” féle Aspirin tablettákat. Ezek eredetisomagolásban csövenként 20 tablettát a 0,5 g 1 kor. 20 fill. ért kaphatók. Minden tablettán az Aspirin szó látható.

özv. Klein Hermin, özv. Rosenthal Morné, Kardos Arthur egy a saját, mint az Julcsitak nevében fájdatmas szívvél tudatják, hogy a szerető anya, nagynya, dédanyja és rokon

özv. Klein Jakabné

élelnek 84 évében hosszas szenvedés után jobbra szenderült.

A megboldogult földi maradványai Andrássy tér 3. sz. alatti gyászszobából folyó hó 28-án d. u. 3 órakor fgnak az izr. sírkertben öök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és békével nyugodjék.

Arad, 1914 január hó 27.

Kardos Artur é, Klein Gyuláné menyei Klein Miksa, Bruckner Sandorné, Halmos Dezsőné Rosenthal Béla Klein Irna, Klein Gyula Klein István, Klein Béla unokái, Halmos István, Halmos János, Halmos Böske, Klein Miklós Klein Lili, dédunokák. 639

A magyar nők arcbőre

természetlől fogva üde, de nagyon érzékeny az erős hideg s az égető nap behatása következtében. Ha ki akarjuk kerülni a szep őt, pattanásokat, piros foltokat, használjunk mindennapi toletteünkhoz

Creme Simon, Simon-rizsport és Simon szappant. Ne tévesztük össze más pyrimányokkal. Készíti: J Simon, Paris; kapható a gyógyszerárakban és drogueriakban. 5495.

Tavaszi

buza és bükköny

vetési célra kapható.

Nemess Géza,

Arad.

Haragos kedvét leginkább mutatja

Januárban a tél. Ekkor különös gonddal kell lennünk egészségünkre s ehhez nem elegendő a célszerű ruházkodás. A legjobb fegyver a tél veszélye ellen Fay (vagy a zón e névre!) valódi sod-ni á-vány pasztilla. Pompásan bevált megelőző és leűző szer akut és kronikus hurutok, makacs eloyálkásodás, köhögés, hangbeli diszpozíció, stb. ellen. Fay, valói sodeije mindenütt kapható 1 korona 25 fillérért. 9483

Ajánlunk elsőrendű

Porosz Salon köszönet Magyar Fűtő köszönet Porosz dió koksztot Aradi légszesz koksztot Vasaló Bükkfaszenet

gondosan rostálva — faszén 25 kilós, kőszén és kokszt 50 kilós pontosan mért és plombázott zsákokban Lego'c'obb árakon, házhoz szállítva.

A házhoz szállítás pontos betarthatása végett kérjük b cses rendeléseit félnappal előbb megtenni. 6264

Telefon számunk 139.

Koeffel Károly és Fia

kőszén és kokszt nagykereskedése Aradon, Boros Beni-tér 2. (saját ház.)

Izraelita iskolai „Működési napló”

nyomtatvány előírás szerint kapható az

Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Kérjük a cégre ügyelni!

Központi szálló mellett! Központi szálló mellett!

Bodrozsán

urli borbély és fodrász Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) Alapítottatott 1897. évben. 141

Figyelem!

A Központi szállóda mellett van az Aradon eddig még nem létezett világvárosiasan fényesen, minden kényelemmel berendezett elsőrendű urli borbély és fodrász üzlet. Hygienikus aegnator vízmelagítóvel. Fejmosás melegzuhanynyal, villanyszáritó arcgőzölés és villany masszírozás.

MEGEM MEGEM MEGEM ROZÁS. MEGEM MEGEM MEGEM

Tüzifa

vaggononkint megrendelhető legjutányosabb árban **Körös-völgyi pálínkaraktárnál**

Arad, Andrassy-tér 5. szám
Lloyd-palota.

Ugyanott szilva-, törköly- és seprúpálínka, rum és likör különlegességek kaphatók. 599

Egy OKOS fej csak dr. OETKER sültőporát használja 12 fillérért.

A teljes tökéletes és higiénikus helyettesítője. Minden tészta általa nagyobb, lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. Oetker-főle 12 fillé és vanília-cukor a legemesebb főszór-, tejes- és tésztaanyagok készítéséhez, kávé és teahez, csokoládé és krémek, kuglófok, pudingok és tésztahoz, továbbá porcelánnal vegyítve, mindenféle sütemények és tészta behintésére. Tökéletesen helyettesíti 2-3 adag vaniliát. Ha 1/2 csomag Dr. Oetker vanília oetkrot 1 kg. finom porcelánnal vegyítünk és a keverékből 1-2 kiskanállal egy csésze teába tesszük, úgy egy zamatteljes italt kapunk. Dr. Oetker sültőpor és vanília-cukor minden fűszerkereskedésben kapható. Részletes használati utasítás minden csomagban. Receptgyűjtemény ingyen.

Az Andrassy-téren az első emeleten

irodának vagy divatsalonnak alkalmas utcai lakás

február 1-re kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

Aradváros mérnöki hivatala a kettős fűtőkályhák és füstcsövek használata által (50) ötven % fűtőanyag megtakarítást ért el!

Régi rendszerű kályhák olcsón és rövid idő alatt átalakíthatnak.

Kettős füstcsövek

- 1. szám kis szobára 5 korona.
- 2. " közép " 10 "
- 4. " nagy " 22 "

Füstcsövek raktáron és azonnal kaphatók

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi u. 27.

M. kir. szabadalom b. 511

Patent.

Meg akar szabadulni végleg a RHEUMÁTÓL?

A rheuma nagyon elterjedt, kínzó betegség, gazdagot, szegényt egyáltalán nem kímél, épp úgy felkeresi áldozatát a konyhában, mint a kastélyban. Nagyon sokféle alakban mutatkoznak a fájdalmak és sok oly betegség, melyet egész más néven neveznek, nem egyéb rheumánál.

Ezen gyógyszer ma már oly nagy keresletnek örvend, úgy, hogy nemcsak a legje entekenyebb orvosok rendelkezése, hanem a betegek közvetlen kívánsága folytán ezen csodaként ható természetes gyógyszer az egész világon mindenütt lelkes híveket szerzett.

Mi biztos gyógyulást nyújtunk Önnek, mert a mi szerünk mindazon tulajdonságokkal bír, melyeket a legrégebb idő óta az emberi szervek és vértartók számára gyógyhatásuknak ismertek meg. A mi kuránk mindenbaja behatol, a bőrt, izmokat, idegeket, sőt a becső szerveket is éri.

Hogy még több hívet szerezzünk e szernek, elhatároztuk, hogy mindenkinek, aki hozzánk fordul, teljesen ingyen és bérmentve küldünk tanulságos és rendkívül érdekes leírással egy próbaadagot.

Akinak tehát fájdalmi vannak, de aki gyorsan, természetes módon és teljesen veszélytelenül fölülküzdi magát, még ma írjon az alanti címre; ez nem kerül semmibe és csak hasznára lehet! Tehát írjon mielőbb Hévíz fő erakot, Cséby Lajos gyógyszerész, Hévíz-fürdő, Zalamegye, 213. szám.

Gyakran rheumatikus és csúszos megtegedéseknek folyamatosai egyrészt a végtagokban és ízületekben érzett fájdalmak, megdagadt tagok, e görbült kezek, lábak, rángatózások, szúrások és húzás a különböző testrészekben, s a szemek gyengesége is az. Amelyik kőből bőző alakban nyilvánul ezen betegség, éppoly sok mindentelie gyógyszerközt, szert, kenőcöt, stb. kínálnak fel a szenvedő emberiségnek.

Ezen szernek legnagyobb része nem hoz gyógyulást, legfeljebb rövid időre nyújt enyhülést, de másrészt ártalmasság is lehetnek, mert elrontják a gyomrot és meztámadják a szívet.

Amit mi Önnek most ajánlunk, az természetes, nem mesterséges módon előállított gyógyszer.

Oly szer, melyet a természet maga nyújt a szenvedő emberiségnek.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban csokoláznak, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

Csukamájolajat

mindig friss: Hajós-főle

adnak. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Fagydagánatok FRIGIN.

elmulasztására, fagyvisketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a FRIGIN. Ára ecsettel és utasítással 70 fillér.

Depillor-szőrvesztő.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 korona.

Kötszerek, gummicikkek, és sebészeti eszközök legjobb beszerzési forrása. Az összes létező és friss gyermektápszerek nagy raktára.

BOXLET sterilizáló apparatus és annak egyes alkotórészei külön is állandóan kaphatók.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára: Hajós Árpád

gyógyszertára ARAD, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Eredeti Iróangyal védjegyes gramofonok, Amerikai Columbia-gépek, Király Ernő

legújabb főlvételei kaphatók Arad legrégebbi kerékpár- és varrógép raktára és szak-szerű javító műhelyében

Hammer Vilmos

műszerész ARAD, Szabadság tér 56. Telefon 96.

Szauerland Péter

épület- és műbutorasztalos Arad, Karolina utca 2. 593

Készít mindennemű épület- és műbutorasztalosmunkákat, u. m.: ebédlő, háló-, szalon, szűlet-, irodai- és konyhaberendezéseket a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. Mindenféle szakmába vágó javítások a legjutányosabb árban elvállaltatnak. Szíves párfogást kér

Szauerland Péter.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűződényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

Új cipő üzlet!

Ertesítem a nagyközön éget, hogy Lázár Vilmos-utca 1. alatt (Brunhuber házban) (Katalin fürdővel szemben) egy jól berendezett

cipő üzletet nyitottam.

Elvállalok megrendelésre a legdivatosabb női és férfi cipők készítését legjobb anyagokból, ugyszintén bármilyen orthopéd és alkalmi lábbelieket legzsak-szerűbb és legizlésebb kivitelben, jutányos árakban.

Főcélom lesz, hogy gyors és előzékeny kiszolgálás al igen tisztelt rendelőimet mindenkör legjobban kielégítem. Szíves párfogást kérek kiváló tisztelttel: 6899

Goity János,

uri és női cipész.

Uj villanyvilágítási vállalat.

A n. é. közönséget értesítem, hogy kerékpár és mechanikai üzletemet **villanyvilágítási vállalattal** bővíttem ki. — Elvállalok mindenemű villanyvilágítási berendezéseket legjutányosabb árakban úgy új épületeknél, mint magánlakásokon.

GARTNER SAMU

villanyvilágítási vállalkozó és műszerész 8778

Arad, Weitzer János-u. 2. Telefon 751.
Legnagyobb kerékpárraktár.

827—1914. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényházájánál megüresedett és a VIII. fizetési osztályba beosztott, évi 8600 kezdő fizetés 1040 kor. lakbér és 240 kor. ruhaátalányal javadalmazott rendőrkapitányi állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat akik ez ellátást elnyerni óhajtják kérséik eljuttatásához okmányokkal és nem a törvényhatóság szolgálatában levő egészségügyi állapotukat igazoló tisztviselői orvosi bizonyítványukkal felszerelt pályázati kérvényeket Méltóságos báró Urbán Iván főispán urhoz címezve hivatalomba folyó év február hó 7-én déli 12 óráig nyújtásuk be.

As állás főispáni kinevezés után fog betölteni.

Arad, 1914. január 22-én.

Varjassy
polgármester.

Gyenge férfiak! Öregek és fiatalok!

Ne csüggedjétek! Feltaláltam

a férfierő gyengeségének (neurasthenikus impotenciának) azonnali megszüntetését. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Kérjen zárt boríték alatt megküldendő ismertetőt 40 fillér postabélyeg csatolása mellett.

Cím: „NOVA MECHANIKA 150”

Fiókbérlő 40. Budapest—Főposta. 2328

Hehs-féle Vasaschinabor.

Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. — Készíti:

HEHS VILMOS

gyógyszertára 5187

ARADON, Batthyány-utca.

Használt ólom megvételre kerestetik

ALAPÍTTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a téli időnyre már megérkeztek a bőrkülönböztetések. Elvállalok a legújabb divat szánt férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájos lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt elkészülhetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Bec- és partfogást kér a legmélyebb tisztelettel.

VÁRHOZ LÁSZLÓ,

a legelői honvédsereg tisztikarának szállítója.

Nagymennyiségű

maculatura eladó.

Villany- és gáz-

berendezéseket olcsón elvállalok Nagy raktár modern oszillátorokban, asztali lámpákban, villany, gázizzólámpák és izzótestek, üvegek, prizmák, rotok és minden e szakmába való cikkben mérsékelt árral. Költségvetések díjmentesen.

Városi és megyei telefon 627

Kiváló tisztelettel

Návrády Ede

villany és gáz-szerelő
Arad, Boros Beni-tér 9. szám.

Téli idő beálltával

arc- és kézbőrének a hideg és szél ellen való megvédésére a leghasznosabb a

Kárpáti-féle

Benzoe Creme

Ára 1 Kor.

és Benzoe Tejszappan

Ára 70 fillér.

Készíti és postán szétküldi

Kárpáti János

gyógyszertára

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség nem számítatik fel.

7031

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy rég érzett hiány pótlására több orvos ur kívánságára külföldi mintára a modern osecsemő diätetika minden követelményének megfelelő tejkonyhát rendeztem be, hol is állandó orvosi felügyelet alatt álló tuberculizra nem reagáló tehát biztosan nem gümőkóros teheneiktől hygienikusan nyert tejből a különböző korú osecsemők constutiojának megfelelő gyermekefejlesztéseket állítok elő.

Készülnek előzetes írásban közölt rendeletre osecsemő tejek a szükséges higitásokban osecsemőtejek zabdara (nyák) és zabliszt főzetekkel

Keller-féle maláta leves

Finkelstein Meyer-féle fehérje tej

A tejfeleségek sacharinnal édesítettek és kívánatra Soxhlet tápozukorral 1—5 % arányban kevertetnek s az összes feleségek sterilisáztatnak.

A tejeiket 200 grammos üvegekben hozzuk forgalomba azok ára 10 és 20 fillér között váltakozik. Legkisebb rendelhető mennyiség 5 üveg, az üvegekért darabonként 20 fillér betét teendő; rendeléseket kérjük esti 7 óráig hozánk juttatni. Sürgős rendeléseket telefonon kérjük eszközölni.

1124

antori FÖLDÉS KELEMEN

gyógyszertára Arad.

APRÓ HIRDETÉSEK

KÜLÖNFÉLE.

Csak urakat

érdekelhet hogy, megszűnt a fertőzés veszélye, mióta a Philantrop forgalomba került. Ára 1 korona 80 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerháza a Szent-Istvánhoz Arad, Batthyány utca. Összes készítményeink G. Földes Kelemen gyógyszerházában is kaphatók 5189

Legjobb porosz

tűtőszén nagyban és kicsinyben kapható Roth József Eötvös-utca 3. Telefon 63. 5841

India fogoseppék

a legmakacsbab fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógygyógyszertára és vegytudományi laboratóriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerházában.

Pompás,

enyhe, lugmentes igen finom borsótváló szappan darabonként 10 fillér, 3 darab legfinomabb mandula szappan 50 fillér, 3 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 3 darab pompás illatú virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utólráhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 1.20. Földes Kelemennél Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerházában. 2124

Ha rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle epehajtót,

mely a legkiválóbb fájdalom nélkül gyomor tisztító házi szer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K 4.80. Kapható kizárólag a készítőnél **KÁRPÁTI JÁNOS** gyógyszerháza 4676 ARAD, BORBOS BENI-TÉR.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű dus gyökerezetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima, valamint gyökeres ripariaportalis szőlővesszőket ajánl elsőrendű minőségben bármily mennyiségben 6617

HÁMORY-GAZDASÁG szőlőoltvány-telepe, Arad bővebb felvilágosítással szolgál Deák Ferenc-utca 3. sz. Telefon: 229.

Valódi angol sport, vadász valamint modern katonatiszti, vasutas és egyéb **sapkákat**

ajánl: **Schäffer Henrik** Aradi Első Sapkakészítő vállalata Arad, Andrassy-tér (Bing-ház) Telefon 209. szám. 507

Cukrászda áthelyezés.

Igen tisztelt vevőimet és a n. 6. közönséget értesítem, hogy a Forral-utca Gr. Hunyady-palotában volt **cukrászda**

üzletemet Zrínyi-utca Br. Bohus palotába (Apolló mellé) helyeztem át, ahol is azt minden igényt kielégítően legmodernebb komforttal rendeztem újból be.

Főtörekvésem lesz, — mint eddig is, — hogy legizletesebb süteményeimmel nagybecsült vevőköröm mindenkor legjobban és legjutányosabban kielégítsem.

További szíves pártfogást kérek:

Kitünő tisztelettel 582

Ifj. Székely Sándor.

FOGAK

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragására kitűnőek, készülnek 8091

HALMOS

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarok),

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

WAJDITS

gyógyszertára.

Ferenc-tér és Karolina-u. sarok.

Családi Rum 1 liter 2-60 f.

1/2 liter ... 1-40 f.

Jamaikai Rum 1 liter ... 3-50 f.

1/2 liter ... 1-80 f.

Különböző kínai és orosz theák a legolcsóbb árban kaphatók.

1/2 kilos Vatta 90 f. és az összes kötszerek a legolcsóbb árban.

Turul sóborszesz kis üveg ... 40 f.

közép üveg ... 1 kor.

nagy üveg ... 2 kor.

Az összes kü- és belföldi különlegességek raktáron tartva. 6943

Ha Gyomorbajban szenved

Ha émelygés, hányási-inger vagy görcsök

kinozzák. Ha bármiféle gyomortól származó bajban szenved. Gyorsan és biztosan megszabadul ezen bajjoktól —

Ha a Kárpáti-féle Novikum Gyomor-cseppeket

használja, mely a székely havasok alján termő páratlan jó hatású növényekből készül. Ize jó és kellemes. A sok ezer elismerő levél közül álljon itt egy mutatoul.

Sürgösen kérek 12 üveget „Novikum” házi szerből, mert az utóbbi küldemény már fogytán van és nem akarok anélkül jenni. Czoófalva, 1913. március 3. Tisztelettel Szeremley Császár Lajos, kir. tanácsos, nyug. kir. tanfelügyelő.

Orvosi szakvélemény. A Kárpáti-féle „Novikummal” benatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen házi szer nemcsak a gyomor különféle bajjainál u. m.: Émelygés, étvágytalanság, görcsök stb. ellen használna. o je sikerrel, hanem összeételénél fogva a vese működést is elősegíti, ami által a szervezetben keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti. Kovásznán, 1909. aug. hó 6-án. 6077 Dr. Zentay David járási orvos.

Kapható gyógyszerházakban 2 Kor., 1 K. 20 fill., és 60 fill. üvegekben jó hatású szavatol és a hol nem volna kapható, oda 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveggel 6 Kor. 22 fill. lórért bérmentve küld az egyedüli készítő

Kárpáti József Arkos-Szepeiszentgyörgy Főter 4. sz. Budapesten kapható a „HUNNIA” gyógyszerháza, Erzsébet-Körut 56. Főraktár Arad és vidéke részére gutori FÖDES KELEMEN gyógyszerháza, kapható még HEHS VILMOS, KÁRPÁTI JÁNOS és SZOKOLY SÁNDOR gyógyszerházaiban.

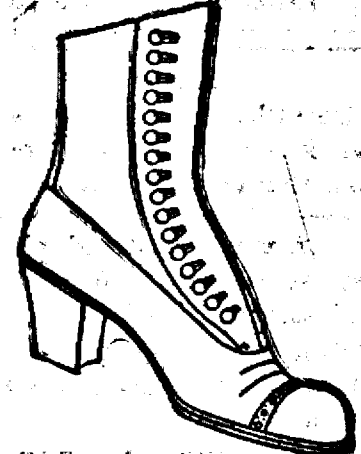
Takszámoteres Bér-autok Telefonszám **816**

2281 Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig. Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Nagy választék amerikai alakú férfi és női cipőkben 10.—, 12.— és 14.— K-ás árakban.

Világhírű „VERA” amerikai férfi és női cipők egyedüli eladása helye.

F. L. Popper-féle férfi, női és fiú cipőknek nálunk van a kizárólagos raktára.

„BALLY”-féle francia fél- és magassáru cipőknek főelárusítója.

„HELIA” és „TIP-TOP” hig-niaus gyermekcipőknek szintén egyedüli eladása helye.

Ugyanitt kaphatók egyedül a „BALLY”-féle felülmulthatatlan alkalmi és tánc cipők.

Bachsbaum és Tsa cégnél Aradon, 6253 Atzél Péter-u. 3 sz. TELEFON: 442. SZÁM.

Apró hirdetések.

**Az Aradi Köz-
löny** mindennap eljut
számtalan városba, fa-
luba és pusztába, tehát sok
embernek kerül a kezébe. Min-
den embernek lehet naponta
valamit eladásra kínálni, vagy
megvételre keresni az Aradi
Közlöny apróhirdetéseivel ré-
vén (pl. munkát, árut,
szolgáltatást.) Az ered-
mény biztos.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó
tudnivalók, ahol a hirdetés mel-
letti: „Bővebbet, vagy cím a ki-
adóban” áll, közelebbi adatok
olvashatók az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalának előcsarnokában
elhelyezett táblán.

LAKÁST KERESNEK.

2 szobás
(fürdőszoba és mellékhelyiség) la-
kás kerestetik május 1-re a fő-
úton. Cím a kiadóhivatalban. 625

A város belterületén
két szoba konyhából (lehetőleg
fürdőszobából) álló lakást keresek;
esetleg azonnal elfoglalandó. Aján-
latokat „Tisza” jellegre a kiadó-
hivatalba kérek.

KIADÓ LAKÁS.

Villanyvilágítással
teljesen újjonan burrosított szoba
a honvédkassárnya mellett, Kog-
suth-utca 56. I. em. azonnal is ki-
adó. 688

Kiadó lakás
Andrássy-tér 25 sz. házban (Neu-
man-palota) egy 8 szobás utcai
lakás február 1-re kiadó. Bővebbet
Neuman Testvérek városi irodá-
jában. 601

ÜZLETEK.

Családi okok miatt
eladó jó vidéki fűszerkereskedés,
házzal együtt italmérséssel; a falu
központján van és csak két üzlet
van a faluban. A háromalmási ál-
lomástól 25 pernyi távolság. Tu-
lajdonosa Dicsa György Décsé
(Aradmegye.) 634

Egy igen jó helyen
egy ház, melyben korlátlan ital-
mérés és dohányengedély van, el-
adó. — Továbbá egy vendéglő, 10
szobával, igen jó régi üzlet, bérbe-
adó. Személyesen érdeklődőknek
szíveségből felvilágosítást ad:
Farkas Abrahám. 552

Aradon,
Radnai-ut 18a. házszám alatt levő
házam és korcsmazületem, jogok-
kal együtt, családi okok és bal-
eset miatt, minden elfogadható
áron azonnal eladó. 627

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Koks
(pirszén) nagyban és kicsinyben
legelőssébban kapható Roth József
Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Méz
5 kilogrammos bádóg posta-bő-
dönben 7 kor. 20 fillér utánvét
mellett bérmentve küld: Kiss La-
jos Szentleányfalva (Aradmegye.)
685

Bábi fehér cipők
legcsinosabb, óriási választékban
kaphatók 5 koronáért Amerikai
Áruházban Deák Ferenc-utca 8.
alatt. 6347

Pormentes faszén
vasalásra kapható Roth József
Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

ALKALMAZÁST NYER.

Egy ügyes
elárultó leány felvétetik, szemé-
lyes bemutatkozás Székely Sándor
czukrászdájában, Br. Bohus-palota.
582

ALKALMAZÁST KERES.

Jólelkű asszony
gyermeknek mellé ajánlik. Cím
Tóth Teréz Sarló-utca 45. 637

INGATLAN.

Új, modern,
12 évig adómentes évi 8400 koro-
nát jövedelmező bérház nagy te-
lekkel Arad belváros legforgalma-
sabb utcájában, kedvező feltételek
mellett eladó. Bővebb felvilágosi-
tást ad Kökényessy Gyula Arad,
Szabadság-tér 9. 640

28/1914.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur
192655-1918. sz. rendeletével fel-
hívja mindazon emberbaráti intéz-
ményeket, amelyek a szegény öre-
gek és gyámoltalanok segélyezésé-
vel foglalkoznak, hogy amennyi-
ben a „B. bírói és Legendi Horváth
Pálné, szül. Ducrecs Karolin által
létesített alapítvány kamataira
igényt tarthatnak, erre vonatkozó
kérelmüket 1914. január hó 31-ig
a m. kir. belügyminisztériumhoz
adják be. A miniszteri rendelet-
ben foglaltakat az érdekeltek a
városi kiadóhivatalban megtekin-
thetik. A városi tanács.

Nyomatványok

csinos kivitelben készülnek
az Aradi nyomda r. t.-nél

Hirdetmény.

Egy előfordult veszteségi eset
következtében elrendelem, hogy
Arad város területén lévő összes
kutyák folyó évi január hó 20-tól
számított 40 napig állandóan kötve
tartassanak vagy pedig harapás
elleni oltós szájkosárral ellátva
pórázon vezettessenek.

Figyelmeztetem a közönséget,
hogy miután az állategészségügy-
ről szóló 1888. évi VII. t. c. vég-
rehajtása tárgyában a nagyméltó-
ságu m. kir. földművelési minis-
terium által 40.000—1888. sz. alatt
kiadott rendelet 188. §-a szerint
ezen rendelet érvényének tartama
alatt mindazon kutyák, amelyek
szájkosár nélkül vagy szájkosár-
ral, de pórás nélkül szabadon jár-
nak, a pecérek által elfogatnak
és elfogatásuk után azonnal ki-
fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint
I-ső fokú állategészségügyi ható-
ságtól.

Aradon, 1914. évi január hó
20-án.

Greén Nándor
főkapitány.

Telefon 162. Telefon 162.

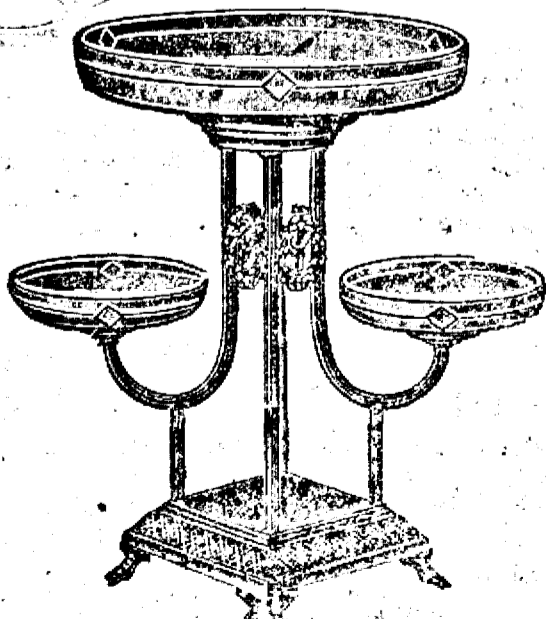
Ajánlunk legjobb minőségű

Porosz salon fűtőszén.
Porosz légszesz pirszenet
(Koksot.)

Vasa'ashoz rostált darabos
Bükkfaszenet
jutányos árban házhoz szállítva.
Kiváló tisztelettel 641

Reusz Mór és Fia
porosz kőszén, koks és faszén telepe.
Arad, Boros Béni-tér 12. szám.

Tombolatárgyak igen szépek már 20 fillértől

Ajánlom a vásárló nagyközönség szives figyelmébe óriási választéku legújabb
üveg, porcellán és lámpa, elsőrendű china ezüst, bronz és
márvány diszmutárgyaimat és használati cikkeket **fortúnó olcsó árakban.**

Eredeti olajfestmények alkalmi vételben.

Modern képeretozesések legjutányosabban készülnek.

Képes nagy árjegyzékem kívánatra készséggel megküldöm

Szives látogatást kér

FISCHER MÓR

Arad, Andrássy-tér 25. (Neuman-palota)

Városi és megyei telefon 585.

Egy szép üzletberendezés harmadárban eladó. 6701